

Tuulettaja

Tuukka Temonen teki elokuvan, joka synnytti myrskyn. » 12

Näkymä työhuoneen ikkunasta

Yksin jäällä.
Vesa Huttunen
kuva julkaistiin
Suomen Luon-
nossa 2/2014.

Tornion kirjaston lehtipino valuu pöydältä lattialle: Kuukausiliite, Maailman Kuvalehti, Lapin Kansa, Aamulehti, ihmisiä, muutokuvia, väkivaltaa... Yhdestä kuvasta en pääse irti, se kaivautuu johonkin syvälle.

Jäälohkareet kelluvat vedessä kuin vaaleat kantikkaat palapelin osat tummalla pohjalla. Nopeasti vilkaisemalla kuva on jylhä, jopa

raskas. Siinä soi tumma, kohtalokas Pohjola. Sitten tapahtuu jotakin. Pehmeä varjo kasvaa jään pintaan. Pienen sorsan askeleet jää-lautalla keventävät kuvan. Räpylät ovat levinneet jäätä vasten, kuin estääkseen liukastumisen. Vasen jalka kaartuu edessä, oikea takana. Kuvaan kasvaa yllättävä tuore valo, heleys, lämmin inhimillisyyttä ja huumori.

Sillä ei oikeastaan ole mitään merkitystä, missä ja miten kuva on otettu. Ja kuitenkin tieto siitä, että **Vesa Huttunen** on ottanut kuvan pienellä kameralla toimistonsa ikkunasta Helsingin Hernesaassa kuorruttaa kuvan viattomuutta ja lämpöä.

Jaakko Heikkilä
studioblue@co.inet.fi

KIRJOITTAJA ON KEMILÄINEN VALOKUVAAJA.

numeraali

7,3

Sanoman hallituksen puheenjohtaja **Antti Herlin** on ostanut alkuvuonna lisää Sanoman osakkeita sijoitussalkkuunsa. Maaliskuun kauppajälkeen Herlinin omistus yhtiössä on jo 7,3 prosenttia. Pikkuveli **Niklas Herlin** omistaa Alma Mediasta yli 14 prosenttia.

LÄHDE: EUROCLEAR FINLAND OY,
16.3.2014

poimuri

Tervetuloa vuoteen 2030! – Perinteisten mediatilojen muututtua monialakonserneiksi ja muilla aloilla aloittaneiden yritysten (esimerkiksi Pepsi, Nike, S-ryhmä) siirryttyä media-alalle Journalistin ohjeista on jouduttu EU:n kilpailusäädösten vuoksi luopumaan.

Saska Saarikoski Helsingin Sanomissa 9. maaliskuuta

Kilpailun voittajat saavat helposti – tahtomattaankin – harteilleen Sankarikuvaajan kyseenalaisen päällystakin. Heillä on kuitenkin kaikki valta päivittää hahmoa. – Entä jos ei olisikaan sankarillisia totuuden torvia ja heidän yleisöjään, vaan joukko kärsivällisiä, määrätietoisia keskustelijoita ja maailman rakentajia?

Valokuvaaja ja tutkija **Hanna Weselius** esseessään vuodenlehtikuvat.fi-sivulla

Erityisen hyvin vaistoan sen, onko toimittaja omalla asiallaan vai onko päällikkö käskenyt soittamaan. Mistä sen tietää? – Äänensävy, kysymyksen muotoilu, aggressiivisuus, soitto on aina parempi kuin sähköposti...

Timo Soini kolumnissaan Hymyssä 3/2014

mitenkäs nyt?

Sanoma Digital etsii kahta korkeakouluharjoittelijaa avustamaan yhtiön uuden verkkokauppakeskuksen MSO.fi:n sisällöntuotannossa ja graafisessa suunnittelussa. Harjoittelu kestää 2–3 kuukautta. Korvaukseksi tarjotaan lounas, liikuntaetu, kivat työkaverit ja työtilat, mutta ei palkkaa. Miksi näin Sanoman viestintäjohtaja **Hanna Johde**?

”Tämä on opintoihin kuuluva harjoittelu, josta sovitaan oppilaitoksen kanssa, joten siitä saa opintopisteitä ja opintorahaa. Harjoittelu vaatii meiltä henkilöresurssin, nimetyn henkilön, joka on koko ajan harjoittelijan apuna. Harjoittelusta ei tule pysyvää käytäntöä.”

Lehdet yhden muurin taakse

Markku Lappalainen
markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Turha on haikailla aikaa, jolloin lehdet painettiin vain paperille ja jolloin jakelusta vastasi yksi ja ainoa posti-toimintaa hoitava valtionlaitos. Yhä useammalle tuosta ajasta tulee nostalgista menneisyyttä.

Miten edetä tulevaisuuteen mahdollisimman ehjin nahoin? Muun muassa sitä pohti selvitysmies **Tuomas Harpf** viestintäministeri **Pia Viitasen** (sd.) toimeksiannosta. Harpin ehdotukset kotimaisen median tulevaisuuden turvaamiseksi ovat hyviä. Sen ovat todenneet käytännöllisesti katsoen kaikki alan toimijat. Arvonlisäverotuksen alentaminen sekä sisällön ja innovaatioiden tuki voivat auttaa yli pahimman ajan.

Vuonna 2012 painettujen lehtien tilausmaksuille määritetty alv nosti merkittävästi hintoja. Harpin mukaan se pitäisi puolittaa nykyisestä, ja samalle viiden prosentin tasolle pitäisi laskea myös digitaalisten tilausten alv, joka on nyt 24 prosenttia.

Kun alv-alen ehtona on tilaushintojen vastaava alentaminen, on aiheellista olettaa, että toimenpide hillitsee levikkikierrettä. Digitaaliseen jakeluun ulotettuna se on

omiaan myös vahvistamaan median digitaalista sisältöbisnestä ja luomaan pohjaa innovaatioille.

Viiden prosentin alv on kova tavoite, sillä valtiontalouden miljardivajeen paikkauksen keskeisenä keinona on esitetty kaikkien alennettujen alv-kantojen nostamista. Lehtien toimeentulo, alan työpaikat ja journalismin yhteiskunnallinen merkitys tulevat punnituaiksi kestävyysvajeen näkökulmasta.

Myös painettujen lehtien jakelukustannusten nousu pitäisi kyetä taittamaan. Se on merkittävä kulu eritoten haja-asutusalueilla, missä Itellalla ei ole kilpailijaa. Digitalisaation edetessä ongelma vähenee – kynnykseksi jäävät mediatalojen monenkirjavat maksumuurit.

Lehdet ovat jo varsin pitkään tehneet sisällöntuotannon yhteistyötä. Olisiko nyt aika miettiä yhteistyötä myös sisällön myymisessä? Sen sijaan, että kaikki raketit olisivat omia pikku muurejaan, voitaisiin kaataa muureja ja kehittää yhteistä myyntikanavaa. Olisihan se houkuttelevaa hankkia lehtiä yhden muurin takaa, yksillä tunnuksilla.

”Toimittajan parhaaksi keinoksi näyttää jäävän omantuntonsa kuunteleminen. Kumman kanssa on helpompi elää, kertomatta jääneen uutisen vai petetyksi tulleen läheisen?”

Toimittaja Minna Kurvinen

Kapakkailta kotisohvalla

Uutisvuoto

Lähetysaika:
lauantai klo 21.30,
Yle TV1

Tuottaja: Jussi Jokelainen, Zodiak Entertainment Finland Oy

Katsojia:
676 000 (viikko 9),
Yle TV1:n neljänneksi katsotuin ohjelma.

Uutisvuodosta puhuttaessa kuulee usein tutun litanian kritiikkiä: On jo aikansa elänyt, jauhaa samaa kaavaa vuodesta toiseen, ei naurata. Eikö sen voisi jo lopettaa? Kritiikille on perusteensa. Itse olen eri mieltä.

Uutisvuoto on sellainen ohjelmaformaatti, joka ei ole oikeastaan koskaan aikansa elänyt. Ajankohtaisten asioiden räppiminen on vähintään yhtä tärkeää kuin uutistoimittaminenkin, eikä mikään suhteuta asioita tehokkaammin kuin hyvin tehty, lempeästi piikittlevä yhteiskuntakriittinen satiiri – ja sitä *Uutisvuoto* on parhaimmillaan.

Uutisten kommentointi on suosittua kansanhuvia sosiaalisessa mediassa. Televisiossa ja radiossa on useitakin kilpailevia ohjelmia, joiden ideana on kommentoida ajan-kohtaisia asioita ja ilmiöitä. Kyse on siitä, kuka sivaltaa nokkelimmin, kenen oivallukset naurattavat eniten?

Tässä *Uutisvuoto* on vahvoilla. Vaikka ohjelman kaava on tuttu ja vakiokapteenien **Jari Tervon** ja **Stan Saanilan** huumori lähes ennalta-arvattavaa, piikit osuvat viikosta toiseen hämmästyttävän hyvin maaliinsa. Tuomari **Baba Lybeck** on löytänyt erinomaisesti paikkansa isopuheisten miesten välissä.

Katsokaapa vaikka parin viikon takainen lähetys. En muista milloin olisin nauranut televisio-ohjelman aikana yhtä makeasti. **Paavo Arhinmäen** Sotši-sekoilusta ja **Sauli Niinistön** vaalikampanjaa kuvaavasta elokuvasta irtosi muutamassa minuutissa veitsenterävää yhteiskuntakritiikkiä enemmän kuin monessa kuluneen viikon some-sutkautuksessa tai kolumnissa yhteensä.

Parhaimmillaan *Uutisvuoto* on kuin kaveriporukka kapakassa: läppä lentää, nauru raikaa ja maailma paranee siinä sivussa. Huonoimmillaan *Uutisvuoto* on kuin sama kaveriporukka kapakassa seuraavana iltana: ei

Uutisvuotajat. Yleisradion kestopuolue Uutisvuodon vakiokasvoja ovat Stan Saanila, Baba Lybeck ja Jari Tervo.

oikein juttu irtoa, eikä juuri nauratakaan.

Uutisvuodon yksittäisen lähetyksen onnistuminen on paljolti riippuvainen vieraiden irrattelukyvystä. Vakio-miehistön yhteispeli on välillä niin saumatonta, että ujompi vieras ei meinaa väliin mahtua.

On selvää, että joka viikko ei voi tehdä parasta lähetystä, mutta eipä niitä herkullisia uutisiakaan ihan joka viikko tule.

Manu Marttinen

Apua faktan-tarkistajalle

Sodan ensimmäinen uhri on totuus. Sama pätee valitettavan usein uutisointiin kaikista kriiseistä ja katastrofeista: kun yleisön tiedonjano on suurimmillaan, pääsevät valheelliset tiedot ja kuvat helposti leviämään julkisuuteen.

Jotta totuus pärjäisi paremmin some-ajan informaatiotulvassa, on The European Journalism Centre -säätiö julkaissut *Verification Handbookin*. Ilmainen opas neuvoa, miten selvittää netinkäyttäjien tuottaman aineiston aitous, olipa kyse sitten kuvista, videoista tai some-kommenteista.

Käytännönläheisen ja ajankohtaisen oppaan on kirjoittanut joukko kokeneita toimittajia ja verkko-viestinnän asiantuntijoita. Verkkoversion lisäksi teos on luettavissa pdf-tiedostona sekä ePub- ja Kindle-kirjoina.

Janne Salomaa

VERIFICATIONHANDBOOK.COM

ajassa

Rivitoimittajasta tuli sotakirjeenvaihtaja

Maarit Roiha, teksti
Julia Serdjukova, kuva

Kiovalaistoimittaja Miroslava Petsa ei koskaan ajatellut joutuvansa raportoimaan pitkittyvästä aseellisesta konfliktista rauhallisessa kotimaassaan.

Euromaidaksi kutsuttu Ukrainan eurooppalaismielinen liikehdintä on kestänyt koko Ukrainan talven. **Miroslava Petsa** sairastui ylipitkien työpäivien ja kylmässä värjöttämisen seurauksena keuhkokuumeeseen. Hän ei lähde arvailemaan, kuinka kauan tilanteen laukeaminen kestää.

”Olosuhteita voi verrata tietokonepeliin, jossa joutuu yhden tason selvitettyään

seuraavalle tasolle, jossa vihollinen jo odottaa.”

Petsa pitää itseään onnekkaana, sillä hän on nähnyt maansa molemmat valankumoukset läheltä. Hän opiskeli kymmenen vuoden takaisen oranssin vallankumouksen aikaan journalistiikkaa ja oli töissä musiikkikanavalla.

”Kannoin korteni kekoon laittamalla ruokaa mielenosoittajille. Kaikki oli ohi alle kuukaudessa ja ilman verenvuodattusta.”

Tavalliset ukrainalaiset ovat Petsan mukaan kiitollisia toimittajille tapahtumien uutisoinnista. Petsan mielestä valankumous ei edes olisi mahdollinen ilman mediaa.

Häntä harmittaa, että maalla ei ole ollut aikaa surutyöhön konfliktiin pitkittyttyä.

Petsa kiihtyy muistellessaan kymmeniä kuolonuhreja vaatineen helmikuun 20.

”Ei ole helppoa tehdä töitä vieraan maan armeijan ollessa paikalla.”

Ukrainalaistoimittaja Miroslava Petsa

päivän tapahtumia. Petsan kuvausryhmä piti tukikohtaa Itsenäisyysdenaukion vierisen Ukraina-hotellin huoneessa.

”Hotelli muuttui sairaalaksi ja ruumis-huoneeksi alle tunnissa mellakkapoliisi Berkutin väkivallan ja tarkka-ampujien luotien seurauksena.”

Itsenäisyysdenaukion kenttäsairaala oli kärsinyt aiemmin palovaurioita, mikä vaikeutti haavoittuneiden hoitamista. Petsan mukaan kyse oli joukkomurhasta, sillä uhrin eivät olleet aseistautuneita.

Myös konfliktista uutisoivien toimittajien kimppuun on hyökätty eri puolilla maata. Yhteenotoissa on kuollut tähän mennessä yksi kiovalaistoimittaja. Ukrainassa ei ole yhdysvaltalaisen Committee to Protect Journalists -järjestön tilastojen mukaan ollut aiemmin erityisen vaarallisen paikka toimittajille.

Petsa myöntää, että tapahtumia vierestä seurata on ollut vaikea pysytellä puolueettomana.

”Näin valtakoneiston valehtelun läpi, enkä voinut kansalaisena hyväksyä presidentti Janukovitšin toimia.”

Toimittajien puolueettomuus on Petsan mielestä kuitenkin ensiarvoisen tärkeää maan ollessa sodan partaalla. Petsan edustama viitoskanava on harvoja tapahtumista suhteellisen riippumattomasti kertovia ukrainalaiskanavia.

”Jos mielenosoittajat häviävät, kanavamme suljetaan.”

Töissä Maidanilla. Suuri osa toimittaja Miroslava Petsan työajasta on viime kuukausina kulunut Kiovan Itsenäisyydenaukiolla eli Maidanilla. Maidan tarkoittaa ukrainaksi aukiota.

Miroslava Petsa

32-vuotias kiovalainen ulkomaantoimittaja

Päätyö Ukrainan television viitoskanavalla

Avustaa englanninkielistä Al Jazeeraa

Petsan ajatukset pyörivät tällä hetkellä Krimillä työskentelevissä kollegoissa. ”Ei ole helppoa tehdä töitä vieraan maan armeijan ollessa paikalla.”

Ukrainalaiset ulkomaantoimittajat eivät tavallisesti juurikaan matkustele toimitusten olemattomilla budjeteilla. Petsa toteaa ironisesti, että nyt sotakirjeenvaihtajan urasta haaveilevan ei tarvitse lähteä Afganistaniin tai muualle kauas, kun oma maa on muuttunut sotatantereeksi. ”Maamme toimittajista on tullut tavallakin sotakirjeenvaihtajia.” Petsa kertoo huomanneensa, että joidenkin Ukrainaan saapuvien ulkomaalaisten kollegoiden on vaikea käsittää paikallista todellisuutta. ”He kuitenkin tutkivat asioita parhaansa mukaan ja pyrkivät syventämään ymmärrystään.” Venäläistoimittajat eivät Petsan mukaan

lähtökohtaisesti kunnioita Ukrainaa tai kohtele sitä ulkomaana. Muut ulkomaalaiskollegat yleensä ymmärtävät, että ylivertaisesti suurin osa Maidanin väestä ei ole nationalisteja, natseja, fasisteja eikä rasisteja. Petsan mielestä on sitä parempi, mitä useampi ulkomaalainen toimittaja raportoi Ukrainasta. Petsa kehottaa suomalais-toimittajia ottamaan yhteyttä suoraan ukrainalaisiin kollegoihinsa maahan liittyvissä kysymyksissä. Petsalle tarjottiin pari vuotta sitten työtä BBC:ltä Moskovasta. Hän ei voinut ottaa paikkaa henkilökohtaisista syistä. ”Olen miettinyt lukuisia kertoja, teinkö oikein, sillä isot uutiset tapahtuvat Moskovassa.” Petsa ei enää kyseenalaista päätöstään pysyä kotimaassa. ”Olen iloinen, että jäin tänne, koska täällä tapahtuu tällaista. Olen ylpeä siitä, että olen ukrainalainen toimittaja.”

lyhyesti

HELI SAARELA

Sana vastaan sana. Lehtikuvaajat ry:n puheenjohtaja Riitta Supperi kiistää, että Kopiosto-rahoja olisi käytetty jäsenille myönnettyjen apurahojen sijaan yhdistyksen edunvalvontaan tai yhdistyksen toiminnan pyörittämiseen.

Lehtikuvaajat pettyivät Kopiosto-muutoksiin

Suomen Lehtikuvaajat ry ei hyväksy Journalistisen kulttuurin edistämissäätiön Jokesin päätöstä Kopiosto-korvausten jakamisesta. Yhdistys ei saa enää yksin esittää jäseniä hoitokuntaan, jonka esityksen pohjalta Jokes päättää jatkossakin lehtikuvaajille maksettavista korvauksista. Kopiosto maksaa lehtikuvaajille vuosittain 60 000–70 000 euroa tekijänoikeuskorvauksia. Lehtikuvaajat ry pelkää, että jatkossa apurahoja myönnetään vain yhdistyksen Journalistiliittoon kuuluville jäsenille. ”Korvausrahoja tulee Kopios-ton omien sääntöjen mukaan jakaa kaikille Kopiosto-valtakirjan antaneille. Meidän mielestämme Jokes rikkoo tätä sääntöä rajaamalla apurahat vain liiton jäsenille”, Lehtikuvaajat ry:n puheenjohtaja **Riitta Supperi** sanoo.

Jokesin mukaan kyse on väärinkäsityksestä. Neuvottelujen tuloksena nyt noin 15 prosenttia rahoista on tarkoitus ohjata liittoon kuulumattomille. Jokes perustelee tehtyjä muutoksia sillä, että nyt voidaan varmistaa rahojen päätyminen oikeaan osoitteeseen. ”Meillä on ollut jatkuvia ongelmia ohjeistuksen perille viemisessä. Kopiosto-rahaa ei ole tarkoitettu järjestötoimintaan tai edunvalvontaan”, Jokesin hallituksen puheenjohtajan **Irene Pakkanen** sanoo. Pakkasen mukaan ongelmia on ollut erityisesti raportoinnissa. Lehtikuvaajilta on esimerkiksi jouduttu perimään takaisin Syyspäiville myönnettyä rahaa, koska yhdistys ei ole pysynyt osoittamaan, mihin rahat on käytetty.

Outi Airaksinen

Selvitysmies: medialle tukea ja alv-ale

Selvitysmies **Tuomas Harpf** ehdottaa 30 miljoonan media-tukea ja lehtien arvolisäveron laskemista viiteen prosenttiin. Harpf:n mallin pohjana on Tanskan tukijärjestelmä. Vuosittain jaettaisiin 25 miljoonaa euroa tuotantotukea ja 5 miljoonaa euroa innovaatiotukea. Tuotantotukea saisivat laajalle yleisölle suunnatut julkaisut, jotka ovat toimineet vähintään neljä vuotta. Tuki olisi tarkoitettu painettujen ja verkkojulkaisuiden lisäksi tv- ja radioalan journalistiseen sisällöntuotantoon. Innovaatiotukea myönnettäisiin media-alan kehittämishankkeisiin, kuten uusien tuotteiden ja ratkaisujen kehittämiseen. Harpf toivoo, että innovaatiotuella rahoitettaisiin erityisesti mediayritysten yhteishankkeita. Liikenne- ja viestintäministeriön nimittämä Harpf ehdot-

taa, että tukijärjestelmä perustettaisiin määrääjäksi, esimerkiksi kolmeksi vuodeksi. Sen jälkeen tuen vaikutukset arvioitaisiin. Myös lehtitilausten alv:n alennusta selvitysmies kannattaa vain määrääjäksi. ”Ehdotukset toisivat vähän helpotusta ja korjaisivat virheel-listä alv-päätöstä. Kuitenkin vaikka esitykset toteutuisivat, ratkaisevinta on, miten yritykset kehittävät sisältöjään, olivatpa ne printtiä tai digiä”, sanoo Journalistiliiton puheenjohtaja **Arto Nieminen**. Myös Viestinnän Keskusliitto ja asunto- ja viestintäministeri **Pia Viitanen** (sd.) ovat suhtautuneet positiivisesti Harpf:n ehdotuksiin. Ministeri esittelee Harpf:n selvityksen hallituksen kehysriihessä, joka pidetään 24.–25. maaliskuuta. **Janne Salomaa**

Kielitaidoton
reportteri, joka
ei ole elänyt
sillä suunnalla,
on aika avuton.

Miksei kerrottu?

Kahden totuuden välissä

Tiedotusvälineet tekevät Ukraina-uutisoinnissa ylilyöntejä puolin ja toisin, sanoo venäjänkielisen Spektr-lehden päätoimittaja Eilina Gusatinsky.

Maarit Roiha, teksti
Aino Huovio, kuva

Millaista kuvaa suomalaismedia on luonut Ukrainan kuukausia jatkuneesta kriisistä?

Suomessa on jo valmiiksi käsitys, että tilanne on tietynlainen, ja jokainen haluaa nähdä omia käsityksiään vahvistavan kuvan. Esimerkiksi Ylen Venäjän-kirjeenvaihtaja **Marja Manninen** on kuitenkin selviytynyt vaikeissa olosuhteissa erittäin hyvin ja välittänyt tapahtumien vyyhdistä melko tasapuolisen kuvan. **Ukrainassa on käynyt Venäjään ja sen naapureihin erikoistuneiden toimittajien lisäksi runsaasti myös niin sanottuja lentokenttä-kirjeenvaihtajia. Miten Ukraina-uutisoinnissa on onnistuttu?**

Suomessa on vain vähän toimittajia, jotka oikeasti tuntevat alueen tilanteen ja osaavat hakea asiantuntijoita paikan päältä. Kielitaidon reporterit, joka ei ole elänyt sillä suunnalla, on aika avuton. Irrallisena laajemmasta kontekstista tehty uutisointi kääntyy helposti vihaa lietsovaksi massapsykoosiksi.

Seuraat itse tarkasti Ukrainan tilanteen käsittelyä Ukrainassa ja Venäjällä. Miten luonnehtisit sikäläistä tiedonvälitystä?

Ylilyöntejä harrastetaan molemmin puolin, ja asioiden mustavalkoistaminen vie pohjaa uskottavuudelta. Venäjän valtion televisio on muuttunut propagandakoneistoksi, joka myrkyttää ihmisten mielet. Myös osa ukrainalaiskanavista on sivuuttanut Kiovan itsenäisydenauktion Maidanin tapahtumat, eivätkä kaikki ukrainalaiset ole nähneet, mitä Kiovasa tapahtui.

Oletko törmännyt oikeasti tasapuolisiin, Venäjällä tehtyihin uutisiin?

Riippumattomalla venäläisellä Dozhd-tv-kanavalla on esitelty molempien puolien edustajia ja kantoja itse asiassa paljon laajemmin kuin missään muualla. Dozhdin tapa tiedottaa ja antaa kokonaiskuvaa on ollut parempi kuin, mitä esimerkiksi Suomessa on nähty.

Miten suhtaudut meikäläisissä uutisissa nähtyyn runsaaseen asiantuntijoiden käyttöön?

Talouskriiseissä syytämme usein taloustoimittajia. Rikastumisen penkkiurheilijat jahtasivat kauden kärkeä tulosta ilman huolen häivää. Kukaan ei varoitellut. Jostakin syystä emme kasaa vastaavaa ennustelvoitetta ulkomaantoimittajille. Kaikki tiesivät **Vladimir Putinin** oman tiensä kulkijaksi, mutta mittakaava pääsi yllättämään. Venäjä-uutisointi haahuili vuosia epäolennaisuuksissa. Pitivät häkissä meidän kettutyttöämme ja paria omaansakin. Säätivät homolain, jossa on kehotuskielto kuten Suomessakin vuoteen 1999.

Ukrainasta uutisoivilla toimittajilla pitäisi olla sen verran kielitaitoa ja kokemusta alueelta, että he pystyvät hyödyntämään paikallisia lähteitä ja tekemään omaa analyysiä. Esimerkiksi tv-studioon ei pitäisi tarvita joka ilta vakiokommentaattoria. Englantia työkielenään käyttäviin, ukrainalaisesta ja venäläisestä todellisuudesta vieraantuneisiin tutkijoihin turvautumisessa on vaaransa.

Miten ukrainalaiset ovat kyenneet niin sitkeään vastarintaan?

Moni ukrainalainen heräsi tilanteeseen toden teolla vasta ensimmäisten kuolonuhrien jälkeen marraskuussa. Ihmisarvon puolustaminen sai ihmiset liikkeelle. Toisaalta suurin osa kiovalaisista ei ole ollut Itsenäisydenaukiolla. **Mistä protestoivien ukrainalaisten tyytymättömyys kumpuaa?**

Ukrainalaiset ovat kyllästyneet rajattomaan miliisien ja tuomarien valtaan. Vain rahalla voi melko varmasti pärjätä. Nyt ihmiset haluavat itse vaikuttaa maan kehitykseen ja muuttaa koko järjestelmän. Maidanilla ei tapeltu siksi, että **Janukovitš** muuttuisi **Timošenkoksi**.

Eilina Gusatinsky

Kuka? Pohjoismaiden luetuimman venäjänkielisen lehden Spektrin perustaja ja päätoimittaja. Alunperin suomenvenäläisille suunnatun lehden tavoitteena on tutustuttaa muutkin kiinnostuneet kasvavaan vähemmistöömme.

Taustaa: Suomalaisäidin ja neuvostoliittolaisen isän tyttärenä syntynyt Gusatinsky varttui ja opiskeli toimittajaksi Moskovassa. Gusatinsky muutti töiden perässä Suomeen vuonna 1990. Hän on asunut myös Kaliforniassa.

Vinkki: Toimittajat voivat saada maahanmuuttajilta hyvää taustatietoa ja perspektiiviä. Usein maahanmuuttajia haastatellaan esimerkiksi poliittisen kriisin eri osapuolten edustajina ja vastaukset ovat tunnepohjaisia mielipiteitä, joilla ei ole varsinaista informaatioarvoa.

Tšetšenian kansanmurha, myrkytetty loikkarivakooja ja Putinin syntymäpäivänä ammuttu ihmisoikeusaktiivi pääsivät unohtumaan. Suhteellisuudentaju ei ole median leipälaji.

Parhaiten kartalla vaikuttaa olleen poliisi, joka kirjasi Putinin yhteydet moottoripyöräkerho Yön Susiin.

Onhan meitä varoiteltukin. **Martti Valkosen, Anne Kuorsalon, Ilmari Susiluodon** ja **Arto Luukkasen** viesti oli vain liian ikävä.

Hannu Miettunen

KIRJOITTAJA ON TURUN SANOMIEN UUTISPÄÄLLIKKÖ.

kolumni

Eilina Grundström

elina.grundstrom@kolumbus.fi

KIRJOITTAJA ON TIETOKIRJAILIJA JA JOURNALISTIIKAN VIERAILIJAPROFESSORI TAMPEREEN YLIOPISTOSSA.

Montako toimittajaa tarvitaan?

Poliiseja tarvitaan vitsin mukaan aina kaksi: toinen osaa lukea ja toinen kirjoittaa.

Suomessa on alettu kuvitella, että myös journalistteja on kahta lajia. Toinen osaa tutkia ja toinen osaa narratiivista kirjoittamista.

Tuloksena on kömpelösti ja vaikeasti esitettyä ”tutkivaa journalismia”, jossa jankutetaan läpi jutun, miten ”MOT selvitti” tai ”*Helsingin Sanomat* tutki”, mutta varsinainen pihvi jää epäselväksi.

Narratiivisen journalismin nimissä voidaan puolestaan kirjoittaa pakonomaisen pitkiä muisteluja ja muuta jorinaa, jossa ei ole mitään uutta asiaa.

Kun olen kertonut opettavani Tampereen yliopiston vierailijaprofessorina narratiivista kirjoittamista, olen joutunut vastaamaan syytöksiin, joiden mukaan tarinamuotoinen kirjoittaminen aiheuttaa liioiteltuja mediakohuja ja henkilöihin kohdistuvia lynkkausoperaatioita, joita **Juhana Torkki** kuvaa osuvasti kirjassaan *Tarinan valta*.

Ailus-kohut eivät kuitenkaan ole hitaan vaan nopean journalismin tuotteita, ja ne saavat alkunsa ennemminkin tutkivien journalistien saavutuksista.

Vaikka ”narratiivisuus” tarkoittaa suomeksi tarinamuotoisuutta, sillä ei ole mitään tekemistä löysän satuilun tai tarkoitushakuisen tarinoinnin kanssa. Päin vastoin. Kyse on pitkän lehtijutun tai tv-dokumentin kurinalaisesta suunnittelusta. Siinä on olennaista aiheen huolellinen tutkiminen ja juonen jatkuva uudelleen kirjoittaminen niin, että jokainen yksityiskohta vastaa totuutta.

Journalisteja ei tarvita eikä palkata kahta vaan yksi, ja digitaalisessa maailmassa yleisön vaatimustaso kasvaa.

Mutta ei hätää, kun opettelee tutkivat työtävät ja vähän dramaturgiaa, voi oppia kirjoittamaan nautittavaa asiapohjaista narratiivista journalismia vaikka pienistä kivistä, kuten monta Pulitzeria voittanut **John McPhee**, joka on erikoistunut Amerikan mantereeseen geologiaan.

Tai tamperelaiset journalismin ja kuvajournalismin opiskelijat, jotka tuottivat viime syksynä huikeita tutkittuja kaivostarinoita. Ne löytyvät *Tekniikka&Talous*-lehden verkkosivuilta otsikolla ”Tarinoita syvältä”.

Vuoden Lehtikuva: Heidi Piironen, Helsingin Sanomat.

Somalialaisperheen suomalaistytö Anisa. ”Voimakas potretti nyky-Suomesta, jossa pakolaisina maahan tulleiden perheiden lapset ovat ottamassa paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa.”

Lehtikuvat 2013: Pula uutiskuvista

Vuoden Lehtikuvat 2013 -kilpailussa näkyy kuvajournalismin muutos. Aitoja uutiskuvia oli tarjolla entistä vähemmän.

Manu Marttinen, teksti

Vuoden lehtikuvat -kilpailuun lähetetty kuvamateriaali vahvistaa käsitystä kuvajournalismin muutoksesta viime vuosina. Tuomariston jäsenen

Sami Keron mukaan uutiskuvasarjaan oli tarjolla hyvin vähän uutiskuvia.

”Oikeita uutiskuvia lähetettiin kilpailuun vähän, uutisen kuvitusta oli tarjolla sitäkin enemmän”, Kero sanoo.

Tuomariston tiedotteen mukaan journalismin henkilöityminen ja sanomalehtien aikakauslehtimäistyminen ja kenties

myös freelancereiden sopimustilanne ovat muuttaneet Suomen kuvajournalistista kulttuuria.

”Tiedonvälityksen kannalta alkaa olla jo huolestuttavaa, että uutiskuvauksen kulttuuri ohenee ohenemistaan”, tiedotteessa sanotaan.

Tunnetut ja palkitut lehtikuvaajat olivat voitokkaita myös tänä vuonna. Vuoden lehtikuvaaja on viime vuoden tapaan freelancer **Meeri Koutaniemi**, joka voitti tänä vuonna myös Vuoden ulkomainen reportaasi -sarjan Kenia-kuvillaan. Koutaniemi voitti myös Yleisön suosikki -sarjan.

Vuoden Lehtikuvan otti *Helsingin*

Sanomien **Heidi Piironen**, joka voitti vuonna 2009 kahdessa eri kategoriassa.

Tämänvuotisen kilpailun tasoa tuomaristo pitää hyvänä, paikoin jopa erinomaisena – mutta hyvin kapeana.

”Joka sarjassa löytyi viidestä seitsemään huipputekijää tai kuvasarjaa, mutta muut jäivät kauas taakse”, Kero sanoo.

Tuomaristo olisi kaivannut lisää uutiskuvia esimerkiksi isoista uutisista, kuten Nokian puhelinyksikön myynnistä, talouskriisistä, **Heidi Hautalan** eroasta tai Talvivaarasta.

Kilpailuun osallistui yli sata kuvaajaa noin kahdella tuhannella kuvalla. Yleisön ehdokkaat eivät menestyneet.

Vuoden henkilökuva: Juha Metso, freelancer, Kotka.

Ville Haapasalo, näyttelijä ja televisiojuontaja. ”Pelkistetty, aidon oloinen kuva julkisuuden henkilöstä. Kuva uskottelee, että saamme sen kautta tietää lisää henkilön persoonasta.”

Vuoden kuvaessee: Kaisu Jouppi, freelancer, Järvenpää.

Kohtukuoleman kokeneita naisia. ”Samaan aikaan sekä vahva että hienovarainen kuva-sarja kohtukuoleman kokeneista naisista. Kaisu Jouppi on onnistunut kuvaamaan sen, mitä ei ole.”

Vuoden multimedia: Kari Kuukka (tuottaja) ja Heli Kaskinen (kuvaus), DocImages.

”Pieni ja koskettava tarina, joka kertoo ihmisen sisällä asuvasta pahuudesta ilman verta, ruumiita ja räjähdyksiä. Multimediasarjaan osallistuneiden töiden määrä oli harmittavan pieni.”

JATKUU SEURAAVALLA AUKAEMALLA

Vuoden kotimainen reportaasi: Touko Hujanen, freelancer, Helsinki.

Seinäjoen Tangomarkkinat. ”Lähelle katsominen on tuskallisen vaikeaa. Sarja näyttää, miltä Suomi näyttää. Tyylikäs kokonaisuus jo puhkikuvatuksi luullusta aiheesta.”

Vuoden urheilukuva: Miikka Pirinen, freelancer, Helsinki.

Brasílialaisen jujutsun alkeiskurssi lapsille Kaliforniassa. ”Kuva on yksi harvoista kisaan lähetetyistä kuvista, jossa on huumoria. Pelkistetty kuva näyttää, mikä on urheilussa tärkeää: ihmiset hassuissa asennoissa.”

Vuoden uutiskuva, Jussi Nukari, STT-Lehtikuva.

Greenpeace-aktivisti Sini Saarela oikeudenkäynnissä Pietarissa. ”Konstailematon, suora uutiskuva, joka ei huuda visuaalisuudellaan. Sisältö riittää, kun sitä on.”

Vuoden eduskuntakuva: Markus Jokela, Helsingin Sanomat.

Kansanedustajat Jussi Halla-Aho (ps.) ja Maria Guzenina-Richardson (sd.) keskustelevat Syyrian pakolaisten ottamisesta Suomeen. ”Kuva kahdesta kollegasta, joiden on työskenneltävä yhdessä riippumatta erilaisista taustoista ja arvomaailmasta. Kuvastaa hyvin demokratiaa.”

Vuoden lehtikuvaaja ja Vuoden ulkomainen reportaasi: Meeri Koutaniemi, freelancer, Helsinki.

”Voittaja on klassinen kuvajournalisti, joka haluaa muistuttaa, että maailma on yhä täynnä kärsimystä. Vähintä mitä me hyvinvoivan lännen asukkaina voimme tehdä, on olla tietoisia tästä kärsimyksestä.”

Kaikki Vuoden Lehtikuvat 2013 -kilpailun palkitut kuvat löydät osoitteesta:
www.vuodenlehtikuvat.fi

Dokumentin tekijä

Tuukka Temonen sai tehdä haaveidensa elokuvan. Nyt hän ei vaikuta mieheltä, jonka unelma on juuri täyttynyt.

Paula Sallinen, teksti 🍷 Juuso Westerlund, kuvat

a pulannan basisti **Tuukka Temonen** näki viitisentoista vuotta sitten yhdysvaltalaisen dokumenttielokuvan. Sen nimi on *War Room*, ja se kertoo **Bill Clintonin** presidentinvaalikampanjasta. Tai oikeastaan kampanjakoneistosta.

Temonen halusi tehdä jotain vastaavaa. Siihen mennessä hän oli kuvannut lähinnä musiikkivideoita suomalaisille punkyhtyeille.

Syksyllä 2011 Temoselle tarjoutui tilaisuus, josta hän oli haaveillut. Hän sai luvan tehdä **Sauli Niinistön** presidentinvaalikampanjasta dokumentin. Silloin hän oli jo entinen punkkari, iittiläinen kokoomuksen kunnallispoliitikko ja filmintekijä. Puoluejohdon luotettu, joka pystyi soittamaan milloin vain puoluesihteri **Taru Tujuselle** ja joka kutsui presidentin nykyistä puolisoa **Jenniä**.

Kaksi ja puoli vuotta myöhemmin *Presidentintekijöiden* lehdistönäytös päättyy tamperelaisessa elokuvateatterissa. Toimittaja **Maarit Tastula** huikkaa ohjaajalle kiitokset erinomaisesta elokuvasta, toinen toimittaja taputtaa.

Ohjaajalla on päällään harmaa pikkutakki ja rintataskussa on harmaa taskuliina, mutta hiukset harottavat. Tyyli on harkittu. Nettisivuillaan Temonen poseeraa haulikon kanssa syksyisessä maisemassa harmaassa puvussa.

”Voisi tehdä niin, että ensin vastaan kaikille keralla konfliktikysymykseen”, Temonen sanoo elokuvan toiselle tuottajalle **Miia Haavistolle**.

Temonen kertoo tottuneesti, mistä välirikossa on kyse. Haavisto kuuntelee vieressä kätet farkkujen takataskuissa.

”En halua riitaa tämän enempää kommentoida.” Temonen ei todellakaan näytä mieheltä, jonka unelma on käynyt toteen.

”Kyllähän kritiikki tulee kovaa ja tosi korkealta. Joudun todistamaan joka paikassa, etten ole tehnyt

mitään väärin”, Temonen sanoo.

”Voin vain kuvitella, miltä **Julian Assangesta** tai **Edward Snowdenista** tuntuu.”

Temonen puhuu hitaasti ja matalalta Sanomatalon aulakahvilassa. Samalla hän hörppii kahvia. Hän on joutunut puolustamaan dokumenttiaan julkisuudessa monta kertaa. *A-Studiossa Hjallis Harkimo* väitti dokumentintekijän valehtelevan. *Sarasvuo*-ohjelmassa hän pyysi **Kirsi Pihalta** anteeksi aiheuttamaansa mielipahaa. Piha ja Harkimo kuuluivat Niinistön kampanjatyöryhmään.

Sarasvuossa hän pyysi anteeksi aiheuttamaansa mielipahaa, ”en missään tapauksessa dokumenttia”.

Anteeksipyyntö *Sarasvuossa* hiertää. Temoselta tuntuu, että **Jari Sarasvuo** painosti häntä.

”Mitä muuta minä voin tehdä tuollaisessa rehtorin puhuttelussa kuin pyytää anteeksi?”

Temonen sanoo tottuneensa kunnallispolitiikassa kovaan poliittiseen painostukseen, mutta koskaan ennen hiostajat eivät kuitenkaan olleet omasta puolueesta, ystäviä. Tuntuu kuin seisoi selvituskompanian edessä, Temonen totesi *Aamulehdessä*.

”Tämä on klassinen tilanne, jossa toisella puolella on todella arvovaltaisia, vaikutusvaltaisia ihmisiä ja toisella yksittäinen filmintekijä, joka vaikuttaa täysin epäluotettavalta.”

Temonen ja puoluejohdon välirikossa on kyse siitä, oliko Temonen luvannut puoluesihteri Taru Tujuselle veto-oikeuden kuvaamaansa materiaaliin. Temonen kiistää, että Tujusen oikeudet olisivat näin laajat. Sisältöön Tujunen olisi kyllä voinut vaikuttaa.

”En halua sanoa sitä ääneen, mutta kyllä hänellä olisi ollut mahdollisuus sensuroida dokumenttia.”

Sen sijaan Tujunen halusi estää elokuvan esittämisen ja levittämisen. Ohjaaja on tyytyväinen, että puoluesihteri jätti sisällön rauhaan.

”Olen kiitollinen siitä, ettei minun tarvits

JATKUU SEURAAVALLA AUKAEMALLA

Välirikko. Tuukka Temosta harmittaa, että Presidentintekijät suututti hänen ystävänsä kokoomuksessa.

”En minä mikään kiljupunkkari koskaan ollut, mutta vaihtoehtonuori, niin kuin meitä silloin kutsuttiin.”

keskustella toimittajien kanssa siitä, kuinka paljon Taru sensuroi tästä leffasta. Eikä Tarunkaan tarvitse keskustella siitä, että hän on halunnut sensuroida”, Temonen sanoo.

”Olen täysin samaa mieltä siitä, että tämä ei ole se elokuva, jonka oletimme sen olevan. Oletin, että meillä on ehdokas Sauli Niinistö, joka seisoo joukkojen edessä, kertoo poliittisia ideologioitaan, ottaa kantaa ja on läsnä.”

Niinistöä ei juuri kampanjapalavereissa näkynyt. Pahvi-Sauli esiintyy dokumentissa useammin kuin presidenttiehdokas.

”Minulla oli naiivi käsitys ja unelma siitä, millainen meidän tuleva tasavallan presidentti on. Kuva ei vastannut todellisuutta. Jos Niinistö ei ole kampanjatilaisuuksissa mukana, en minä voi sellaista dokumenttiin jälkepäin tehdä”.

Temosen esikoiselokuvat ovat 1990-luvun alusta. Ne olivat skeittausleffoja, joissa heinolalaiset skeittarit esittelevät temppujaan. 1990-luvun puolessavälissä Temonen alkoi ohjata musiikkivideoita. Ensimmäinen musiikkivideo oli Apulannan *Hei, hei mitä kuuluu*, jossa bändin jäsenet esiintyvät sukkahousuissa ja niittiasuissa. Nuortenohjelma *Jyrki* hyllytti videon, koska piti sitä liian rajuna.

Apulannan aikoihin Temonen tunnettiin hankalana tyyppinä. Vuonna 1996 hän pahoinpiteli keikkajärjestäjän, joka oli liian humalassa korjatakseen bassovahvistimen.

Apulannan 356. keikka oli Vantaan Ankkarockissa elokuussa 2004. Se jäi Temosen viimeiseksi. Hän lähti bändistä puoli vuotta myöhemmin.

Nykyään hän kutsuu itseään entiseksi punkkariksi.

”En minä mikään kiljupunkkari koskaan ollut, mutta vaihtoehtonuori, niin kuin meitä silloin kutsuttiin.”

Vuonna 2008 Temonen meni ehdokkaaksi Iitin kunnallisvaaleihin. Temosesta tuli kokoomuksen äänikuningas ja valtuuston toinen varapuheenjohtaja.

taja. Kunnallispolitiikka pikkupaikkakunnalla on kovaa peliä, jossa pitkäaikaiset päättäjät pitävät tiukasti kiinni vallasta.

Iitissä häntä pidetään asiantuntevana poliitikkona, joka kulkee omia teitään. Mutta hän myös ärsyttää päättäjiä, jotka ovat tottuneet siihen, että päätökset junaillaan keskenään.

”Tuukka on tuonut tänne uuden poliittisen kulttuurin. Hän haluaa keskustella poliittisten päätösten taustoista”, Iitin kokoomuksen puheenjohtaja **Pentti Suursalmi** kertoo.

Temosella on toinenkin luottamustehtävä kotikunnassaan. Hän on Iitin kirkkovaltuuston jäsen. Hän kuuluu kirkkoon, muttei ole uskossa.

Ero punknuoruuden ja porvarillisen keski-ikä välillä ei voisi olla jyrkempi. Temonen alkaa selittää puoluevalintaansa.

”Ymmärrän markkinatalouden tosi hyvin. Ja kaikki tarvitsevat rahaa. Jos haluaa vaikuttaa näihin ihmisiin, eikä ole järkevää, että olen kokoomuksessa enkä vastapuolella? Maailmaa pitää muuttaa voittajien kautta.”

hin ihmisiin, eikä ole järkevää, että olen kokoomuksessa enkä vastapuolella? Maailmaa pitää muuttaa voittajien kautta.”

Lapsuudenkotona puhuttiin paljon politiikasta. Tosin Temonen luuli, että hänen isänsä oli maalaisliittolainen, sillä tämä ihaili **Paavo Väyrystä**. Vasta isän kuoleman jälkeen hän kuuli äidiltään, että isä äänesti aina kokoomusta. Puoluekannan lisäksi Temonen peri isältään metallikonepaja Optiparin, josta tuli Temosen tuotantoyhtiö.

Läheiset välit kokoomuksen sisärenkaaseen avasivat Temoselle ovet Kansakoulunkuja 3:n neuvotteluhuoneeseen. Hän pääsi kuvaamaan, kun kampanjatiimi karsi vaalikiertuetta, koska ”ehdokkaan psyyke ei enää kestä” puolityhjiä saleja. Ja päätti nostaa **Jenni Haukion** kampanjan kärkeen, koska Niinistö ei ollut riittävän kiinnostava verrattuna **Pekka Haavistoon**. Ja kuinka kampanjatyöryhmä purskahteli nauruun katsoessaan Niinistön vaalijulisteita.

Temonen ei usko, että kukaan muu olisi päässyt tarkkailemaan tosielämän *Vallan linnaketta*.

”Sen täytyi olla minä.”

Temosta jännittää, nostattaako kohu katsojien

Ohjaaja ja kuvaaja

Syntynyt vuonna 1975 Nastolassa, asuu Iitissä.

Perhe: Vaimo, näyttelijä Olga Temonen sekä kolme lasta. Perheeseen kuuluu myös 5-vuotias sijoituslapsi.

Koulutus: Peruskoulu, lukio jäänyt kesken.

Ura: Ohjannut lukuisia yritysfilmejä, mainoksia, dokumenttielokuvia sekä tv-ohjelmia, kuten The McCoys Show, Diili, Afganistan ja Olgan kotona. Tehnyt noin sata musiikkivideota muun muassa Apulannalle, Sonata Arcticalle ja Kaija Koolle.

Presidentintekijät on Temosen esikoisohjaus valkokankaalle. Dokumentti sai ensi-iltansa Tampereen lyhytelokuvafestivaaleilla maaliskuun alussa.

Muuta: Apulannan basisti vuosina 1993–2005.

Luottamustoimet: Toisen kauden kunnanvaltuutettu ja kirkkovaltuutettu Iitissä.

odotukset mahdottomiin korkeuksiin. Jos niin käy, elokuvateattereista tulee ulos pettyneitä katsojia.

”Voi olla tarkoituskin, että ihmiset pettyvät. Dokumentissa ei ole mitään, mitä pitäisi hävetä. Kampanjatiimi ei ole suuttunut sen sisällöstä”, Temonen sanoo.

Temonen joutui punnitsemaan, kummalle hän on uskollinen, puolueelle vai dokumentin katsojille. Loppujen lopuksi valinta oli helppo.

”Vaikka viiteryhmäni oli sama kuin heillä, voin tekijänä olla kampanjan ulkopuolella. Pohdin, totta kai, onko materiaali pahaksi näille ihmisille ja mitkä ovat filmin jälkiseuraukset.”

”Yksi tavoitteeni oli, että politiikan kansanomaisuus tulisi vahvemmin esille. Poliitiikka on taustoiltaan jännää ja siinä on mukana värikkäitä ihmisiä, joilla on mielettömästi valtaa – ja ne käyttävät sitä. Sitä mitä näytetään *Borgenissa* (suom. *Vallan linake*) ja överisti *House of Cardsissa*, on myös meidän pienissä piireissä.”

Hän pitää mahdollisena, että *Presidentintekijät* sulkee muilta dokumentaristeilta pääsyn kabinetteihin.

”Aitoa toimintaa hyvin harva pääsee seuraamaan. Voi olla, että olin viimeinen.” ■

Ex-punkkari Heinolasta. Temonen soitti ennen bassoa Apulannassa. Nykyään hän ohjaa tv-ohjelmia, yritysesityksiä, mainoksia ja dokumentteja.

”Merkittävä kurkistus kulissien taakse”

Mitä mieltä tunnetut ohjaajat ovat Tuukka Temosen elokuvasta?

Arto Halonen, ohjaaja ja tuottaja: ”Temonen on päässyt poikkeukselliseen tilanteeseen dokumentoimaan jotain todella mielenkiintoista. Poliittisia dokumentteja on ollut Suomessa vähän. Ehkä poliitikot ovat olleet liian varovaisia tai tekijöiltä on puuttunut rohkeutta.

Dokumentintekijät joutuvat käymään vaikeita pohdintoja siitä, miten dokumentti esittää kohteensa, varsinkin, jos se kääntyy kriittiseksi. Tässä poliitikot on esitetty ihmisinä, mitä ei kenties haluta politiikassa näyttää. Ehkä he pelkäävät, että dokumentti paljastaa raadollisen prosessin, jossa he ovat hirveän hyviä.”

ARTO HALONEN
OHJASI DOKUMENTIN
SINIVALKOINEN VALHE (2012), JOKA KUVAA
HIIHTÄJÄJEN DOPINGIN KÄYTTÖÄ.

Annika Grof, ohjaaja: ”Politiikka eroaa muista dokumentin aiheista siinä, että politiikassa toimivilla ihmisillä on tarkempi missio elokuvan suhteen kuin tavallisilla ihmisillä. Olen aina kertonut kohteille alussa, millaiseksi oletan lopputuloksen. Dokumentin tekeminen on etsimistä ja löytämistä, enkä voi luvata kenellekään, mistä dokumentti kertoo. En tee kenestäkään mainoselokuvaa. Jos tästä ei päästä yhteisymmärrykseen, en tee yhtään mitään.

Olen lojaali elokuvalle ja aiheelle. En kuitenkaan halua nolata tai vahingoittaa ketään. Sanon avoimesti, että kun kuvataan, on mahdollista, että se päättyy elokuvaan. Minulle voi sanoa,

että mene pois tai älä kuvaa. Silloin kun teen aikuisten kanssa töitä ja kuvaan avoimesti, heillä on vastuu siitä, mitä kuvataan.

Mitä sellaista Tuukka Temonen on kuvannut, jota yleisö ei saisi tietää? On arvokasta, kun politiikassa pyritään pääsemään teflonia syvemmälle.”

ANNIKA GROF
OHJASI DOKUMENTIN LIIKKUMAVARA (2009),
JOKA KERTOO LAKIHANKKEEN ETENEMISESTÄ
EDUSKUNNASSA. TEKEE PARHAILLAAN
DOKUMENTTIA KESKUSTASTA.

Susanna Kuparinen, teatteri-ohjaaja ja toimittaja: ”Onko Temosen teos dokumentti vai peeärrää, joka on mennyt kokoomukselta yli hilseen? Journalistinen se ei ole. Presidentintekijöissä ei käsitellä vaalikampanjan kohuja, eli Niinistön rahoittajia, eikä kokoomuksen yritystä sensuroida Ylen Strada-ohjelmaa.

Temosen dokumentti on silti merkittävä kurkistus kulissien taakse. Temoselle siitä koituneet ongelmat johtuvat siitä, että dokumentaristi itse on kuulunut sisäpiiriin. Jos istuu sisäpiirin syliin, saa arvokasta tietoa, mutta menettää samalla integriteettinsä. Jos taas pysyttelee ulkokehällä, voi tehdä sisältöjen suhteen miten haluaa, mutta joutuu näkemään huomattavasti enemmän vaivaa tiedonhankinnan eteen.

Näköjään molemmissa tapauksissa tekijät joutuvat varautumaan siihen, että kulissien takaiset uhkailevat rikosilmoituksilla.”

SUSANNA KUPARINEN
ON OHJANNUT EDUSKUNTA-
JA VALTUUSTONÄYTELMÄT.

Pikkukaksikko

Nukettava toimitussihteeri.

Anu Tuomi-Nikula, 38, päätyi Ylen lastenohjelmiin juontajahaun kautta vuonna 1997. Työskennellyt toimittajana, käsikirjoittajana, ohjaajana, toimitussihteerinä, juontajana sekä nukettajana Pikku Kakkosessa. Opiskellut muun muassa kulttuuriperinnön tutkimusta Turun yliopistossa. Pupu Neposen nukettaja, joka saa äänin ja nukkea liikuttelemalla Neposen heräämään henkiin. Tehnyt monipuolisesti ohjelmia kuvataiteesta draamasarjoihin ja lasten konsertteihin.

Monipuolinen juontaja-tuottaja.

Jyrki Laaksonen, 49, juontaa Pikku Kakkosta ja tuottaa päätyönään nykyisin Galaxia, joka on tarkoitettu 8–11-vuotiaille. Aloitti Ylen lastenohjelmissa juontajana vuonna 1994 saatuaan vinkin silloiselta ystävältä, joka työskenteli Ylen ohjelmapäivystyksessä. On juontanut, toimittanut, ohjannut, käsikirjoittanut ja tuottanut ohjelmia Pikku Kakkoselle, jossa hänet tunnetaan etenkin roolistaan Pupu Neposen aisaparina. Opiskellut nuorisotyötä ja kasvatustieteitä Tampereen Yliopistossa. Tehnyt lukuisia ohjelmia sekä alle kouluikäisille että alakouluikäisille.

Mies ja pupu

Pikku Kakkosen tekijät Anu Tuomi-Nikula ja Jyrki Laaksonen nostavat lasten maailmasta esiin vaikeitakin asioita.

Outi Airaksinen, teksti 🐰 Konsta Leppänen, kuva

”Jyrkin kanssa oli heti helppo olla eri mieltä. Saatoimme vääntää jostain todella paljon ilman vaaraa siitä, että kumpikaan loukkaantuisi. Fokusessamme oli vain se, miten saamme jostain jutusta mahdollisimman hyvän”, Anu Tuomi-Nikula kertoo.

Vaikka Jyrki Laaksonen on siirtynyt Ylen lastenohjelmista tekemään 8–11-vuotiaiden *Galaxia*, hän suuntaa edelleen Pupu Neponen nukettajan Anu Tuomi-Nikulan kanssa joka kuukausi studioon kuvaamaan *Jyrkiä ja Neposta Pikku Kakkoseen*. Kuvauspäivät ovat työparille hauskoja ja tärkeitä päiviä – lähes juhlaa arjen keskellä.

Kun Tuomi-Nikula puhaltaa käsinukke Neponen henkiin liikuttamalla nukkea ja puhua pulputtamalla, Laaksonen saattaa unohtaa Tuomi-Nikulan läsnäolon kokonaan. Neponen astuessa esiin pelisäännöt kuitenkin muuttuvat, sillä vastapuolella on aikuisen sijaan pikkuinen pupu, joka vastaa ajatus- ja kokemusmaailmaltaan pientä lasta.

”Kun aloitimme Neponen kanssa, olin itsekin vielä aika nuori, eikä minulla ollut omia lapsia. Neponen oli ensimmäinen lapseni. Sen jälkeen omat lapset ovat olleet helppoja”, Laaksonen sanoo.

Yli kymmenen vuotta yhteistyötä tehneen parivaljakon roolitus on ollut alusta

lähtien selvä. Siinä missä Neponen edustaa lasta ja mielikuvitusta, Jyrki on rationaalinen aikuinen. Aikuisen ja lapsen maailmojen törmäyksissä syntyy herkkullisia lähtötilanteita erilaisten asioiden käsittelylle.

”Aina pitää olla jotain sanottavaa. Sen jälkeen näkökulma pitää vain pystyä kääntämään lapsen maailmaan.”

Anu Tuomi-Nikula

Juonikuvio saattaa edetä vaikkapa niin, että Neponen kieltäytyy leikkipuistossa lähtemästä keinusta, vaikka Jyrkillä aikuisena on jo kiire muualle.

”Päädymme kysymykseen siitä, kuka saa määrätä ja miksi. Koska Jyrkillä ja Neposella oli kantapää vastakkain, haastattelimme lapsia, jotka saivat ratkaista tilanteen. Kyse oli siis arkipäivän konfliktista, jossa lapsen ääni nostettiin kuuluvaksi”, Laaksonen kertoo.

”Käsitlemme ajankohtaisia, isojakin yhteiskunnallisia teemoja, kuten kiusaa-

mista, erilaisuuden hyväksymistä tai arjen hektisyyttä, mutta emme esimerkiksi politiikkaa tai asioita, joihin lapset eivät voi vaikuttaa. Lapset eivät ole subjekteja aikuismaailman asioissa, eikä aikuisten ongelmien säilyttäminen lasten kannettaviksi kuulu *Pikku Kakkoseen*”, Tuomi-Nikula sanoo.

Työparin yhteistyö on synnyttänyt TV2:n lastenohjelmiin niin filosofista pohdintaa kuin huumoriakin. Herkkiä ja vaikeitakin – jopa kuolemaan liittyviä – asioita on käsitelty.

”Monien aiheiden käsittely olisi yksilotteisempaa, jos Jyrki olisi yksin, eikä Nepostakaan voisi jättää yksin liian isojen asioiden kanssa. Kahdestaan voimme käsitellä asioita myös tunnetasolla, ja löytää niihin ilon, toivon ja huumorin sävyjä”, Tuomi-Nikula sanoo.

Pikku Kakkoseen tehtävien juontosuukien lisäksi *Jyrki ja Neponen* ovat muun muassa esittäneet lastenrunoja ja klassisia satuja omalla tyyllillään ja leikkineet askartelemillaan pahvilaatikoloumuksilla. Yksi viesti on se, että ilo on ilmaista ja aikuisen kannattaa heittäytyä leikkiin ja läsnäoloon lapsen kanssa.

Millainen ihminen sopii lastenohjelmien tekijäksi?

”Aina pitää olla jotain sanottavaa. Sen jälkeen näkökulma pitää vain pystyä kääntämään lapsen maailmaan”, Anu Tuomi-Nikula sanoo. ■

Järki ja Mielikuvitus kohtaavat.

Jyrki Laaksonen ja Anu Tuomi-Nikula ovat tehneet yhdessä juontoja ja ohjelmasarjoja Jyrkinä ja Neposena Pikku Kakkoselle vuodesta 2001. Neponen edustaa pienen lapsen mielikuvitusmaailmaa, kun taas Jyrki on parivaljakossa turvallinen ja rationaalinen aikuinen. Alussa Neponen oli ujo, eikä puhunut juurikaan, mutta nykyisin Jyrki ei välttämättä saa Neposelta suunvuoroa. ”Neposessa on Anu pieni pala sinua. Oletkohan ollut lapsena Neponen”, Laaksonen kysyy Tuomi-Nikulta.

Fikseri pehmentää kulttuurikulmia

Ulkomaan keikoilla fikseri on toimittajan tulkki, kuski ja kulttuuriopas.

Satu Hotakainen, teksti
Trond H. Trosdahl, kuvat

ympäriini on kerääntynyt kymmenkunta miestä seuraamaan haastattelua. He kuuntelevat tarkasti kysymyksiäni, joita esitän Syyriasta paenneelle torimyyjälle. Turkkilainen **Kadri Egin** kääntää vastauksia minulle arabiasta englanniksi. Haastattelun lopuksi yksi miehistä polttaa päreen. Hän luulee minua amerikkalaiseksi eikä selvästikään pidä Yhdysvalloista.

Egin kuitenkin pysyy rauhallisena ja saa miehen ymmärtämään, että tulen Suomesta. Egin selittää tuoltuneelle miehelle, että ei hänelle olisi ongelma työskennellä amerikkalaistenkaan kanssa.

”Oletko sinä kaikesta samaa mieltä Turkin johtajien kanssa? Niin, eivät kaikki amerikkalaisetkaan tue heidän hallintonsa päätöksiä”, Egin sanoo miehelle.

”Minulla on onneksi rauhoittava vaikutus”, Egin sanoo, kun lähemme haastattelupaikalta.

Se on totta. Kadri Eginillä, 35, on viilipyttymäinen olemus, jota hän keventää hymyllä ja satunnaisilla silmäniskuilä. Hän ei korota ääntään eikä myöskään hermostu, kun aikataulut muuttuvat tiuhaan, ja suunnitelmia joutuu vaihtamaan lennosta.

Kadri Egin on fikseri – paikallisen kielten kääntäjä mutta myös kulttuurin tulkki. Maissa, joissa naisen asema on länsi-

maihiin verrattuna heikko, fikseri myös tasoittaa tietä naistoimittajalle tilanteisiin ja paikkoihin, joihin paikallisilla naisilla ei ole asiaa.

”Fikseri ei saa hermostua missään tilanteessa. Hermostumisesta välittyy negatiivista energiaa, minkä voi tulkita uhkaavaksi. Ihmiset voivat jopa vahingoittaa sinua, koska he pyrkivät suojelemaan itseään”, Egin sanoo.

”Fikseri ei saa hermostua missään tilanteessa. Siitä välittyy negatiivista energiaa, minkä voi tulkita uhkaavaksi.”

Kadri Egin on opiskellut yliopistossa arabian kieltä ja kirjallisuutta. Kääntäjän ja tulkin töitä hän on tehnyt jo 13 vuotta. Fikseriksi Egin ryhtyi neljä vuotta sitten sattuman kaupan kautta.

”Törmäsin englantilaiseen journalistiin kurdialueella Diyarbakirissa. Aloimme jutella ja minulle selvisi, että kääntäjä ei osannut kunnolla englantia. Niinpä minä sitten jatkoin tv-ryhmän apuna”, Egin kertoo.

Kulttuurin tulkkaamista tarvitaan myös haastattelutilanteissa. Turkkilaiset eivät

lämpene suomalaiselle suorasukaisuudelle. Turkkilaisesta näkökulmasta katsoen esitin kysymykseni luultavasti tökerösti, vaikka omasta mielestäni olinkin jo rupertellut riittävästi niitä näitä.

Sen lisäksi, että fikseri tuntee oman maansa kulttuurin, epämuukavia tilanteita välttääkseen hänen on hyvä olla kärryillä myös toimittajan kotimaan kulttuurista. Näin kulttuurikulmien pehmentäminen onnistuu vuorovaikutuksessa kumppanin suuntaan.

Jotta fikseristä on toimittajalle apua, hänen täytyy tietää tarkalleen, minkälaisista juttuista toimittaja on tekemässä, ja minkälaisia kontakteja toimittaja tarvitsee. Täytyy kuitenkin muistaa, että fikseri ei ole ajatustenlukija. Tästä syystä tarkka ajatusten vaihto sähköpostitse ennen jutumatkaa osoittautui hyvin hedelmälliseksi.

”Mikään ei ole hankalaa, jos valmistautuu kunnolla. Olen voinut vastata tähän saakka kaikkiin toimittajien pyyntöihin. Jos lähtee autiomaahan, eikä ole ottanut mukaan ruokaa ja vettä, epäonnistuu. Sama fikserin työssä: jos valmistautuu kunnolla, ei epäonnistu”, Egin sanoo.

Kadri Egin veloittaa päivältä kaksisataa euroa. Lisäksi tapana on maksaa fikserin hotelliyöpymiset sekä ruuat. Freelancerin näkökulmasta kustannuksia on jo sellainen määrä, että matkalta on pakko työstää useampi juttu, jotta ei jää nollille kaikkien menojen jälkeen.

Vaikka ennen juttumatkaa palkkio tuntuikin suolaiselta, huomasin hyvin pian, että Egin oli tehnyt paljon töitä jo ennen kun saavuimme Turkkiin. Osa verkostoista hänellä oli varmasti jo valmiiksi olemassa, mutta Egin oli selvästikin pitänyt silmänsä ja korvansa auki ja hankkinut haastateltavia toiveideni mukaisesti.

Paljon fikserien kanssa työskennellyt toimittajakonkari **Rauli Virtanen** sanoo, että hyvällä fikserillä on hyvät kontaktit ja hän on tehokas. Hän pääsee eri paikkoihin eikä ala turhia porteilä neuvotella.

”Hyvällä fikserillä on samoja ominaisuuksia kuin hyvällä toimittajalla: hän on peräänantamaton, utelias ja sinnikäs”, Virtanen pohtii.

Fikserit ovat usein paikallisia toimittajia, usein toimittajaopiskelijoita. Mutta

Paikallisen kulttuurin tulkki. Neljä vuotta ulkomaisia journalisteja Turkissa auttanut Kadri Egin on opiskellut yliopistossa arabian kieltä ja kirjallisuutta.

Fikseri vääntyy diplomaatiksi. Diyarbakirissa Turkissa pikainen haastattelu torilla houkutteli paikalle uteliaita ja herätti sivullisissa negatiivisia kommentteja.

ei ole myöskään tavatonta, että vaikkapa taksikuskista kuoriutuu taitava fikseri.

”Usein fikseri toimii myös kuskina, mutta kaotettavissa tilanteissa voi olla hyvä, että he ovat eri henkilöitä”, Virtanen sanoo.

Intohimoisesti työtään tekeville fikserille palkkio ei ole työssä tärkeintä. Eteenpäin ajaa halu kertoa epäkohdista maailmalle. Paikallisena fikseri pääsee länsimaista toimittajaa helpommin kriisialueille. Tällä on toki varjopuolensakin.

”Irakissa esimerkiksi kansainväliset mediat käyttävät paikallisia fikseriä. Fikseri lähetetään alueelle, jonne ei länsimaalainen uskalla mennä. Mitään vakuutuksia ei tietenkään ole, jos jotain sattuu. Sitten Bagdadissa istuu kirjeenvaihtaja, joka kokoaa jutun”, Virtanen kuvailee mediakolonialismia. ■

Fikseri napataan verkostoista

Ukrainan Kiovassa työmatkalla olevat toimittajat löytävät fikserinsä omia tai työnantajan verkostoja käyttäen.

Ukrainassa työskennelleet *Helsingin Sanomien* **Kalle Koponen** sekä *Ilta-Sanomien* **Jouko Juonala** kertovat kumpikin sähköpostitse, etteivät jaa tietoja fikseristä muiden suomalaismedioiden kanssa.

”Fiksereistä kysellään usein kansainvälisiltä kollegoilta, vähemmän suomalaisilta kilpailijoilta. Fiksereistä on toimituksessa lista tulevia tarpeita varten”, Koponen toteaa.

”Fikseri löytyi venäläisen valokuvaajan suosituksesta. Fikserini on freelance-valokuvaaja, jolta ostamme myös kuvat reportaaseihimme”, Juonala puolestaan kommentoi.

Juttukeikalla Ukrainassa käynyt STT-Lehtiku-

van 24h-toimituksen esimies **Maria Annala** sanoo, että uutistilanteiden muuttuessa nopeasti on riski, että kaikki suomalaismediat haluavat käyttää fikseriä samaan aikaan. Siksi kilpailijoille ei vinkata hyvistä fikseristä.

”Toisaalta taas meillä on hyvin lämpimät välit suomalaismedioihin. Kun uutistilanne ei ole akuutti ja kyse on enemmän ajattomasta ja taustoittavasta työstä, miksei voisi vinkata? Olisi myös mukava auttaa hyvää fikseriä saamaan työkeikka”, Annala pohtii.

Aina fikseri ei ole Koposen mukaan edes välttämätön.

”Krimillä oli eri tyyppisiä, joinakin päivinä ei ketään. Koska puhun sujuvasti venäjää, pärjään ilman fikseriäkin repparitilanteissa.”

Satu Hotakainen

Ihmissuhde vastaan uutinen

Pitääkö ystävä uhrata journalismin vuoksi?

toimittajan uutisena on aina valmius-tilassa, myös vapaa-ajalla. Kun ystävä tai sukulainen kertoo luottamuksellisesti jotakin uutisarvoista, kuuluuko journalistin olla lojaali läheiselleen vai lukijalle? Journalistin ohjeiden mukaan journalistista päätösvaltaa ei saa missään oloissa luovuttaa toimituksen ulkopuolisille. Journalistilla on ”oikeus ja velvollisuus torjua painostus ja houkuttelu, jolla yritetään ohjata, estää tai rajoittaa tiedonvälitystä”. Journalisti on vastuussa ennen kaikkea lukijoilleen.

Toisaalta journalisti saa kieltäytyä tehtävistä, jotka ovat ristiriidassa henkilökohtaisen vakauksen kanssa. Sama todetaan myös lehdistön työehtosopimuksessa.

Jos toimittajan periaatteena on olla läheistensä luottamuksen arvoinen, kyse on henkilökohtaisesta vakauksesta. Kumpi siis painaa vaakakupissa enemmän: siviilielämän ihmissuhde vai ammattietiikka?

Kysyin muutamien päätoimittajien näkemyksiä asiasta. Heidän mielestään ammattietiikka menee ystävyyden tai sukulaisuuden edelle, jos näpeissä on kova uutinen. Toisaalta läheisen yli voi kävellä myös silloin, jos uutinen on harmiton.

Jututin tätä essetä varten toimittajaa, jonka sukulainen höllytti illanvietossa erään yhtyeen uuden solistin nimen. Kun toimittaja innostui, sukulainen meni paniikkiin. Hän pelkäsi nahkansa puolesta, vaikkei kyse ollut valtiosalaisuudesta.

Päätoimittajien mielestä viihdeuutisten julkaisemista ei tarvitse epäröidä.

”Mitä väliä sillä on, julkistetaanko laulaja tänään vai ylihuomenna? Heti lehteen. Jos siinä jonkun siivet palavat, ne kasvavat itsestään takaisin”, kuittaa *Sydän-Hämeen Lehden* **Tommi Liljedahl**.

Toimittaja päätyi tekemään jutun. Kun hän kyseli sukulaiseltaan tiedon alkuperästä, kävi ilmi, että solistin nimi oli jo monen ihmisen tiedossa.

Otetaan mutkikkaampi esimerkki. Kuulin tapauksesta, jossa naimisissa oleva paikallispoliitikko uskoi toimittajakaverilleen salaisuuden. Poliitikko oli vastakkaista sukupuolta olevan virkamiehen kanssa läheisemmissä väleissä kuin työtoveruus olisi edellyttänyt. Kaksikon suket menivät kuitenkin ristiin, minkä vuoksi yhteistyö oli käynyt hankalaksi. Kiista alkoi jo vaikuttaa kunnan asioiden hoitamiseen. Miten toimittajan kuuluu tuollaisessa tilanteessa menetellä?

On muistettava, että poliitikkojen yksityiselämään liittyvissä aiheissa julkaisupäätöksiä ei ohjaa pelkästään etiikka vaan myös laki. Toisinaan rajoja haetaan raastuvasta. Esimer-

PETRI BLOMQVIST

Minna Kurvinen
minna.m.kurvinen@gmail.com
KIRJOITTAJA ON JYVÄSKYLÄINEN
VAPAA TOIMITTAJA.

”Läheisensä luottamuksen voi menettää vain kerran.”

kiksi pääministerin seksielämästä ei Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan saanut kirjoittaa ilman lupaa.

Käytännössä on toimittajan omasta harkinnasta ja tiedotusvälineen luonteesta kiinni, milloin paikallisten vallankäyttäjien arveluttavista suhteista kirjoitetaan. Tiukimman koulukunnan mukaan uutinen tehdään, jos salasuhteella on yhteiskunnallista merkitystä.

Karjalaisen Pasi Koivumaa tarttuaisi esimerkitapauksessa uutiseen eli yhteistyön ongelmiin mutta jättäisi ihmissuhdesotkun purkamatta. Hänen mukaansa suhteen laadun puuminen olisi toisarvoista eikä kuulu laatulehdille.

Paikallislehdessä eettinen valinta tehdään siltä pohjalta, onko kyse juoruilusta vai oikeista faktoista. *Sydän-Hämeen Lehden* Liljedahlin mukaan toimittajan tehtävä ei ole toimia keittiöpsykologina, joka ruotii lehtien palstoilla ihmisten keskinäisten kiukuttelujen syitä.

Lehtien erilaiset näkemykset ovat ymmärrettäviä. Piskuinen paikallislehti ei kauan porskuttaisi, jos se toimisi juorulehden uutiskriteereillä – ja päinvastoin.

Kun läheinen vastustaa jutuntekoa, syynä on yleensä pelko. Kuinka siihen pitäisi suhtautua? Pää-

toimittajien mielestä läheisten pitää tietoja jakaessaan ymmärtää, että he puhuvat toimittajalle. Kun lähdesuoja turvataan, eettistä ongelmaa ei ole.

Periaate on ammattietiikan näkökulmasta jalo, mutta minusta kaikkea vastuuta ei voi sysätä läheisille. Heille olen ensisijaisesti ystävä ja sukulainen, en toimittaja. Suhteemme perustuvat avoimuuteen ja luottamukseen. Haluan, että minulla on läheisiä tukenani sellaisinkin päivinä, kun töissä menee huonosti.

Syväkurkun suojeleminen epäilyiltä voi olla hankalaa, vaikka käyttäisi monia lähteitä. Varsinkin pienellä paikkakunnalla lukijat ovat hyvin perillä siitä, ketkä ovat toimittajan kavereita ja sukulaisia. Edes juttuaiheen sujauttaminen työkaverille ei välttämättä auta.

On eettisesti kimurantti kysymys, voiko salaisia tietojaan jakaa edes toimituksessa. Vai kuuluuko ne jakaa? Yksityiselämän näkökulmasta toimittaja pettää läheisensä luottamuksen jo avatessaan suunsa työpaikalla. Toisaalta tilanteen voi nähdä niin, että toimittaja hoitaa ammatillisen velvollisuutensa siirtämällä päätös vastuun esimiehelleen. Silloin on tosin riskinä, että pomo määrää selvittämään juttua.

Kysymys ei ole työnantajankaan näkökulmasta helppo. Työnantajat tunnustavat toimittajan oikeuden yksityiselämäänsä. Se tarkoittaa, että kaikkea vapaa-ajalla kuulemaansa ei tarvitse raportoida pomolle. Toisaalta työnantaja ei ilahdu, jos panttaa merkittävää uutista.

Päätoimittaja Liljedahl ei vaatisi alaistaan uhraamaan läheistään.

”Itse voin toimia niin, mutta en voi sanoa niin kenellekään. Toki voin koettaa luovia tilanteen niin, että saataisiin sekä uutinen että ystävä”, hän miettii.

Jos toimittaja ei lähteensä paljastumisen pelossa uskalla panna asialle edes työkaveriaan, voi tulla houkutus livauttaa tiedot kilpailijalle. Sillä tavalla uutinen pääsisi julki, mutta kukaan ei osaisi yhdistää vinkkaajaa toimittajaan.

Tällä tavalla eettistä ongelmaa ei kuitenkaan voi kiertää. Päätoimittajien mukaan työntekijä rikkoisi silloin lojaliteettivelvoitettaan.

Toimittajan parhaaksi keinoksi näyttää jäävän omantuntonsa kuunteleminen. Kumman kanssa on helpompi elää, kertomatta jääneen uutisen vai petetyksi tulleen läheisen?

Mikäli uutisen haluaa tehdä, siitä täytyy keskustella läheisen kanssa. Lähteeltä on tärkeää kysyä, mitä hän pelkää. Joissakin tapauksissa pelko on perusteltu. Joskus taas jutuntekokierto livehtaa läheisen huulilta ennen kuin hän edes ehtii pohtia asiaa tarkemmin. Myös lähdesuojan periaate on syytä se-
littää, sillä asia ei välttämättä ole maallikolle tuttu.

Joskus tilanne ratkeaa neuvottelemalla. Jos taas läheinen on edelleen vuorevarma vaikeuksiin joutumisestaan, toimittajan kannattaa muistaa inhimillisyyden. Kirkastuuko oma kruunu siitä, että uhraa itselleen tärkeän ihmisen yhden jutun takia? Läheisensä luottamuksen voi menettää vain kerran. ■

MEDIA ROCKS

Rento bändikisa media-alan työntekijöille

JOURNALISTIROCK

Kulttuuriareena Gloria, Helsinki 17.10.2014

KATSO LISÄTIEDOT: [FACEBOOK.COM/JOURNALISTIROCK](https://facebook.com/journalistirock)

palkinnot

Juhani Aho kisaa Long Playn palkinnosta

Long Play on julkistanut vuoden 2014 Pieni journalistipalkinto -ehdokkaat.

Ehdokasjoukko on varsin erikoinen. Palkinnosta kisaavat **Juhani Ahon** reportaasi *Sawo*-lehdestä vuodelta 1886, **Veikko Ennal**an kirjoitus *Hymystä* vuodelta 1966, kirjailija **Jari Järvelän** *Suomen Kuvalehdessä* 38/2011 julkaistu matkakertomus sekä kääntäjä **Vappu Orlovin** kirjoittama ystävänsä nekrologi, joka julkaistiin *Helsingin Sanomissa* viime heinäkuussa.

Long Playn taustalla oleva Hitaan journalismin yhdistys myönsi maaliskuun alussa 2 000 euron tutkivan journalismin apurahan freetoimittaja **Terhi Hautamäelle**. Hautamäki haki apurahaa kansainvälistä kauppapolitiikkaa käsittelevällä juttuidealla. Yksittäisiä hakijoita tai työryhmiä oli yhteensä 67.

Long Play on myös päättänyt myöntää Journalistiliiton jäsenille 20 prosentin alennuksen *LP:n* vuositulauksesta. 35,20 euroa maksavan tarjouksilauksen voi tehdä osoitteessa longplay.fi/fi/sjl2014. Alennukseen tarvitaan koodi sjl2014.

Janne Salomaa

PIENI JOURNALISTIPALKINTO -GAALA
SANOMATALON PAINOBAARISSA
25. MAALISKUUTA KELLO 17.30

Päätoimittajan näköinen mies

Janne Arola, teksti
Mikko Vähäniitty, kuva

Kun **Tapio Honkamaa** viiemeksi, vuonna 1997, työskenteli *Keskisuomalaisessa*, **Keijo Lehto** oli hänen alaisenaan taloustoimituksessa.

Maaliskuisena perjantaina 17 vuotta myöhemmin lehden aamupalaveria johtaa uutispäällikkö Lehto, ja Honkamaa on pikemminkin kuunteluoppilaana. On hänen ensimmäinen viikkonsa Jyväskylän seutu -osaston määräaikaisena toimittajana.

Joulukuussa *Länsi-Savo*-lehden päätoimittajan paikan ”kustantajan kanssa tehdyllä yhteisellä sopimuksella” jättäneen Honkamaan paluu on huomattu *Keski-*

suomalaisen toimituksessa. Esimerkiksi haastatteluhetki henkilöstöravintolassa keskeytyy tämän tästä, kun vanhat työkaverit tulevat moikkaamaan tuttua naamaa. Ennättihän Honkamaa työskennellä lehdessä lähes kymmenen vuotta ennen lähtöään *Taloussanomien* ja *Kaupalehden* kautta *Länsi-Savoon*.

Tällä kertaa Honkamaan pestin maakuntalehdessä pitäisi kestää elokuun puoliväliin saakka, mutta sekään ei ole varmaa. Hän on hakenut myös kotimaakuntansa Etelä-Savon maakuntajohtajaksi. Valinnan tekee maakuntavaltuusto 24. maaliskuuta.

”Mutta sen varaan en laske mitään, vaan mieluummin teen töitä siellä, missä niitä on.”

Tutkapari. Tapio Honkamaa ja Keijo Lehto (oik.) olivat tiivis työpari jo 1990-luvulla Keskisuomalaisen taloustoimituksessa. Nyt he kohtaavat päivittäin lehden uutispalaverissa, jota uutispäällikkö Lehto vetää.

Uudessa työssään ex-päätoimittajan vastuulla on seurata Muuramen ja Uuraisten kuntien päätöksentekoa sekä Jyväskylän kaupunkirakennelautakuntaa. Tosin tänään hänen tehtävänä on haastatella puhelimitse puolustusvoimain komentajaksi juuri valittua **Jarmo Lindbergiä**.

Uutispalaverissa vitsaillaan, että Honkamaalla on menossa vasta lämmittelyviikko. Hän ei vielä ole tutustunut esimerkiksi Lehdon lanseeraamaan ”vartituttuun” – pieneen uutiseen, jonka tekemiseen kuluu noin 15 minuuttia aikaa.

Honkamaa itsekin tietää, että toimittajan työ on teknisempää ja kiireisempää kuin vaikkapa 15 vuotta sitten.

”On kiva, että on uusia asioita ja ihmeteltävää. Koen sen aika virkistävänä”, hän sanoo tuoreesta roolistaan.

Päällikkötausta tosin puskee vähän väliä läpi puheessa.

Hän esimerkiksi jatkaisi elokuun jälkeen mielellään *Keskisuomalaisessa*, jos firmalla ”on halua käyttää minua tehtäviinsä”. Lisäksi Honkamaa haluaa kertoa mielipiteensä hallituksen ”synkeästä veropolitiikasta”, vaikka aihe karkaakin haastattelun teemasta.

Se on selvää, että hiljattain 59 vuotta täyttäneellä Honkamaalla riittää vielä journalistikin kunnianhimoa. Tuskin hän muuten jaksaisi ajaa joka aamu Mikkelistä Jyväskylään töihin ja illalla takaisin.

”Minulla on yli 30 vuoden journalistin kokemus eri puolilta Suomea ja helvetinmoinen työntö”, Honkamaa sanoo. ”Uskon, että paras juttu on vielä kirjoittamatta.”

palkinnot

Nolaa itsesi, Ilkka Malmberg!

Helsingin Sanomien toimittaja **Ilkka Malmberg** sai helmikuun lopussa Suomen Kulttuurirahaston 30 000 euron kulttuuritekopalkinnon. *HS:n* palkintohaastattelussa Malmbergilta kysyttiin, miten hän aloittaisi *Kuukausiliitteen* jutun, joka kertoisi hänestä itsestään. Malmberg vastasi, että juttu alkaisi nololla nuoruusmuistolla. Hän ei kuitenkaan tarkemmin kertonut kohtauksesta.

Eihän se vetele, kerro nyt! ”Saanko miettiä kohtausta illalla?” Malmberg kysyy. Seuraavana päivänä hän soittaa.

”Heräsin yöllä valvomaan ja pohdin tuntitolkulla sopivaa kerrottavaa. Ongelma on, että

jos jokin on oikeasti noloa, sitä ei voi kertoa.”

Journalistin juttu Malmbergista voisi alkaa nolon nuoruusmuiston sijasta ammatillisella mokalla. Sellaisen hän kertoo

mielellään.

”Teimme kuvaaja **Markus Jokelan** kanssa ensimmäistä isoa reportaasiamme *Kuukausiliitteeseen* vuonna 1987. Olimme Mexico Cityssä, ja kaikki epä-

Kaikki pielessä. Kun Ilkka Malmbergia pyydetään luennoimaan reportaasin teosta, hän käyttää usein varoittavana esimerkkinä vuonna 1987 Kuukausiliitteeseen tekemäänsä juttua Mexico Citystä.

onnistui. Yritimme ottaa isoa kaupunkia haltuun kuvaamalla isoja asioita kuten kaatopaikkaa ja synnytyslaitosta, ja jutusta tuli muodoton. Silloin kun tekee juttua jostakin isosta, pitää kuvata jotain pientä ja lähteä sen kautta kasvattamaan juttua.”

Janne Salomaa

tapahtumat

Puhetta yhteisöistä

Haaga-Helian journalismiseminaari pohtii yhteisöjen merkitystä journalismille.

Seminaarissa hahmotellaan muun muassa tulevaisuuden televisiota käymällä läpi *Docventuresin* tekemistä ja pohditaan miten harrastuksen voi muuttaa bisnekseksi.

Vieraina ovat muun muassa *Cosmopolitanin* päätoimittaja **Miina Lange**, toimittaja **Riku Rantala**, toimittaja-yrittäjä **Paula Salovaara**, bloggaaja **Noora Shingler** ja toimittaja **Riku Siivonen**.

Manu Marttinen

HAAGA-HELIAN JOURNALISMISEMINAARI
9. HUHTIKUUTA KELLO 13–17.15
ILMOITTAUTUMISET 25.3 MENNESSÄ.

tes-päivystys

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTILIITON TYÖEHTOASIAMIEHET VASTAAVAAT JÄSENTEN KYSYMYKSIIN.
TES-PÄIVYSTYS: MA–PE KLO 13–16. PUH. 044 755 5000.

PETRI SAVOLAINEN
edunvalvontajohtaja

ERKKI KUPARI
työehtoasiamies

TERHI TARVAINEN
työehtoasiamies

VALTERI AALTONEN
työehtoasiamies

TYTTI ORAS
työehtoasiamies

JUSSI SALOKANGAS
työehtoasiamies

Terhi Tarvainen, kun journalisti lähtee juttukeikalle esimerkiksi Kiovan miehenosoituksiin tai Krimin niemimaalle, mitä asioita pitää ottaa huomioon ennen lähtöä?

Hänen kannattaa sopia tai selvittää, millä ehdoilla lähtee matkaan: Millainen on vakuutusturva, paljonko ovat päivärahat sekä matka- ja kulukorvaukset? Pitää myös sopia siitä, miten hoideaan mahdolliset ongelmatilanteet matkalla sekä kriisiapu matkan jälkeen. On myös aiheellista vakuuttaa matkalla mukana oleva henkilökohtainen omaisuus.

Rauli Virtasen vinkkien mukaan on myös hyvä kartoittaa paikalla olevat kansainväliset järjestöt, ilmoittaa läsnäolostaan kotimaan diplomaattiseen edustustoon ja ottaa mukaan käteistä rahaa. Joskus tarpeen voivat olla myös kuivamuona ja makuupussi.

Mitä työehtosopimuksissa sanotaan ulkomaankeikkoihin liittyvistä työnantajan velvollisuuksista?

Tesseissä ei ole työntekijän ulkomaankeikkojen aikaiseen turvallisuuteen liittyvää ohjeistusta, mutta sellaisesta voi olla sovittu työpaikoilla sisäisesti. Lehdistön tessissä on sovittu työntekijän oikeudesta saada työnantajan kustantama henki- ja tapaturmavakuutus, kun hänet määrätään töihin

sotatoimialueelle.

Ukrainan kriisistä ovat tähän mennessä raportoineet pääasiassa toimitusten vakituiset journalistit. Mitä asioita freelancerin pitää ottaa huomioon, jos saa toimeksiannon kriisialueelle?

Onko sinulla kysyttävää työehdoista? Kysy meiltä, liiton tes-asiamiehet vastaavat:

Journalisti@journalistiliitto.fi

Tämä on laskutuskysymys. Freelancer voi sopia vakuutusten, matka- ja kulukorvausten, ongelmatilanteiden sekä jälkihoidon osalta niin, että hän pystyy riittävään vakuutusturvaan ja kriisiapuun oman yrityksensä kautta. **Työpäivät kriisialueilla ovat pitkiä ja arvaamattomia. Millaisella laskutuksella freelancerin kannattaa toimia kriisialueella?**

Etukäteen voi arvioida työhön käytettävän kokonaisajan ja tehdä tarjouksen sen perusteella. Ennakkoon voi

myös sopia kirjallisesti toimeksiannon ylittävistä asioiden hoidosta ja sen korvaamisesta.

Kriisialueilla työskentely voi olla traumatisoivaa. Miten työnantajan pitää varautua auttamaan rankoista olosuhteista palaavaa journalistia?

Työterveyshuollon ammattilaisia kannattaa käyttää apuna. Lehdistön tessissä on sovittu, että yrityksen työsuojeluorganisaatio laatii suunnitelman siitä, miten työssään kriisitilanteisiin ja muihin järkyttäviin tilanteisiin joutuville järjestetään apua. MTV:n tessissä puolestaan on määräys kriisiavusta henkilöille, jotka ovat osallistuneet järkyttäviin uutistilanteisiin sekä siitä, että kriisiapuun käytettävä aika on työaikaa.

Millaista koulutusta ja muuta lähtemistä helpottavaa varustautumista olisi syytä järjestää lähtijöille?

Työturvallisuuteen vaikuttavat riskit täytyy arvioida etukäteen ja suunnitella toimenpiteet niiden mukaan. Mahdolliset rokotukset ja muut terveyteen liittyvät varotoimet kannattaa hoitaa ajoissa työterveyshuollon kautta.

Työnantajalla on velvollisuus kouluttaa henkilökuntaa ja on tärkeää antaa kriisialuevalmennusta jo ennakolta. Freelancer joutuu hankkimaan koulutuksen itse.

kieli

Harvinainen ani

Tein pienen testin. Hain Suomen media-arkistosta ilmauksia *ani harva* ja *aniharva*. Molemmat ovat aika harvinaisia.

Viime vuosina *ani harva* on ollut selvästi yleisempi kuin *aniharva*. Tähän on varmaankin vaikuttanut se, että tekstinkäsittelyohjelmille on opetettu suosituksia. Väärin kirjoittamisesta on tässä tapauksessa tehty työstä.

Vielä vuosina 1994–1995 *aniharva* voitti *ani harvan* selvän luvuin: 62–27. Toisin on nyt. Vuosien 2012–2014 taistossa tilanne on *ani harvan* eduksi 38–204. Numerot viittaavat siihen, kuinka monessa artikkelissa mainittu ilmaus esiintyy.

Täysin epätieteellisten Googlehakujen perusteella näyttäisi siltä, että nettiteksteissä taisto on tasaisempi. Haku ”aniharva” tuottaa 24 500 osumaa, ”ani harva” 21 600 osumaa; ”aniharvoin” 28 900 ja ”ani harvoin” 13 500 osumaa.

Joku nokkelikko saattaa nyt huutaa väliin, että mitä välii. Eikö ole aivan sama, kirjoitetaanko yhteen vai erilleen?

Oikeakielisyyssoppaat neuvovat jotensakin näin: Yleensä ilmaukset, joissa on alluosa-na vahvistava sana, kirjoitetaan yhdyssanoiksi (*upouusi, rutikui-va*). Sanat *ani* ja *tuiki* ovat kuitenkin poikkeuksia säännöstä. Vanhastaan on suositettu, että ne kirjoitetaan erilleen, esimerkiksi *ani harva* ja *tuiki tavallinen*.

Vanhastaan suositettu? Onko-han suosituksen taustalla vaikkapa murre-esimerkkejä?

Etsivä löytää *Suomen murteiden sanakirjasta* sellaisia tietoja itsenäisestä *ani*-sanasta, jotka saattavat tukea suositusta kirjoittaa myös *ani harva* kahdeksi sanaksi. Joissakin yhteyksissä *ani* voi tarkoittaa ’aivan’, ’juuri’ tai ’sentään’: ”Ei tuo *ani* lyönyt, vaikka siltä näytti”.

Joku saattaa erilleenkirjoittamissuosituksen äärellä pohdiskella, mikä merkitysero on vaihtoehdoilla *aniharva* ja *ani harva*. Jos mainitsemisen arvoista eroa ei synny, eikö oikeastaan ole se ja sama, kumpaa käytetään?

Vesa Heikkinen

vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

historia

POIMINTOJA VANHOISTA JOURNALISTEISTA.

Lokaa Clintonin päälle

Jorma Cantell selosti USA:n presidentinvaalien esivaalien kampanjointia.

”Ehdokkaiden yksityiselämässä ei saa olla mitään salaista, vaan kaikki kaivetaan esiin. Ylivoimaisesti suurimman julkisuuden kohteeksi on joutunut demokraattien ehdokaskisassa gallupeja johtanut ja nyt jo eniten valitsijamihiäkin voittanut Arkansasin kuvernööri **Bill Clinton**.

Clintonin kimppuun hyökkäsi *The Star*, jonka on väitetty maksaneen 100 000 dollaria entiselle missille, joka kertoi olleensa Clintonin monivuotinen rakastajatar. *Starin* huono maine ei paljon pai-

nanut näin maukkaan tarinan kohdalla. *The New York Daily News*, *New York Post*, *Boston Herald American* ja Fox-tv vetivät isot otsikot *Staria* lainaten, ja Clintonin kannatusluvut alkoivat jyrkästi aleta.

Clinton parkaa ei tuntunut auttavan edes *Newsweekin* ristikuulusteluissa osoittamat aukot ja virheet neidin tarinas. Tämä muisti muun muassa maanneensa Clintonin kansa eräässä hotellissa sellaisena vuonna, jolloin taloa ei oltu vielä rakennettukaan.

Bill Clinton joutui paneemaan paljon rahaa palamaan kunniallisuutensa todistamiseen. Amerikkalaiseen tapaan

hänen vaimonsa **Hillary Clinton** hymyili uskollisesti miehensä rinnalla. Tietty kevytmielisen playboyn leima oli joka tapauksessa Clintoniin lähtemättömästi lyöty.

Emme voi ikinä voittaa ehdokkaalla, josta kerrotaan joka viikko joku uusi skandaali, eräs demokraattien johtomiehistä valitti. Clinton on kuitenkin kovasta puusta tehty. Miehen on syytä ollakin kova, sillä kaikki merkit viittaavat siihen, että Bill Clinton näkyy joka hetki julkisuudessa marraskuuhun saakka.”

Timo Kilpi

KIRJOITTAJA ON HISTORIAAN ERIKOISTUNUT TOIMITTAJA.

19.3.1992

Playboy. Jorman Cantellin mukaan Bill Clintoniin lyötiin presidentinvaaleja edeltäneessä loanheitossa playboyn leima.

notiser

Det prasslar igen?

När papper-*Newsweek* gav upp i december 2012 ansåg många att det var början på en oundviklig och global pappertidningsdöd.

Men nu har *Newsweek* återuppstått på papper. Annonsering är blott en bisak, nu är det läsarna som ska betala. Och därför tar man ett premiumpris för klassiskt tidningsprassel, rapporterar BBC.

Kanske ett tecken på det som experterna säger: i framtiden är papper något för de hängivna.

Det är de splittrerna ägarna IBT Media, som hittills satsat på digital media, som ser ett mervärde i att satsa starkt både på digi och papper. Orsaken är ekonomisk: annonsintänkterna för digital media har – fortsättningsvis – inte levat upp till förväntningarna.

Att folk vill ha både digi och papper är också i övrigt vårens sanning. När *Hbl* (1.3.2014) redogjorde för sina glädjande läsarsiffror tolkade man KMT:s medieundersökning just som att folk vill ha både papper och digi.

I och för sig är det historiskt sett inte så överraskande: trots allmän oro tog radion inte död på tidningen, tv-n tog inte död på radion, webben tog inte död på tv-n, digiblaskan tar inte död på papper och sociala medier tar inte död på klassiska medier.

Magnus Londen

Dödsoffer

Mordet på Sveriges Radios korrespondent **Nils Horner** i Kabul har bemötts med bestörtning.

”Förra året dödades minst 70 journalister, bara därför att de är journalister. Situationen är förskräcklig. När nu en svensk journalist blivit mördad på öppen gata i Kabul drabbar det rakt i hjärtat”, säger *Journalistens* chefredaktör **Helena Gierdda** i en kommentar på *journalisten.se*.

Det var mitt i en intervjusituation som Horner sköts av okända gärningsmän i Afghanistans härjade huvudstad. Internationella journalistfederationen krävde omedelbart en utredning:

”Vi framför vårt deltagande till familjen och kolleger till Nils Horner. Vi uppmanar de berörda myndigheterna i Afghanistan att genomföra en omedelbar och detaljerad utredning av denna fruktansvärda händelse”, säger IFJ:s president **Jim Boumelha** i ett uttalande.

Magnus Londen

Källskyddet i fara

När försvarsministeriet sjösatte planerna om en nationell nätövervakning glömde man att tänka på källskyddet.

Marcus Floman, text
Karl Vilhjálmsen, foto

Om du sedan 2009 varit i e-postkontakt med anställda på Sveriges journalistförbund (SJF) har du kunnat läsa denna korta ”byline” efter avsändarens namn: ”Varning! E-post till och från Sverige, eller som passerar servrar i Sverige avlyssnas av Statens Radioanstalt, FRA”.

Signalspaningslagen (”FRA-lagen”) har sedan den stiftades 2009 kritiserats hårt av både politiker och journalister: vad motiverar en massiv övervakning av nätet, hör massövervakning till i en demokrati? Frågan är nu om Sveriges väg ska bli vår.

”Vi kritiserar FRA-lagen framför allt för att den möjliggör spaning som riskerar att kränka redaktionellt källskydd, och försvåra meddelarfrihet”, säger SJF:s ordförande **Jonas Nordling**.

Han påpekar också att den övervakande myndigheten Siun (Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten) år 2012 fann allvarliga brister i FRA:s arbete.

”Så kallad överskottsinformation hade inte förstörts trots lagligt krav på detta. Det finns också tecken på att Siun har haft svårt att till fullo granska FRA:s verksamhet.”

Så i Sverige. I Finland jobbar försvarsministeriets säkerhetskommitté sedan en tid med ett program för att verkställa landets cyberstrategi med målet att skydda Finland mot cyberhot. Bland förslagen finns en nationell övervakning av internet som skulle kräva ny lagstiftning.

”De föreslagna lagändringarna gällande internetövervakning, den grundlagsstadgade rätten till konfidentiell kommunikation och lagen om källskydd står i bjärt kontrast till varandra. Det här skulle på ett dramatiskt sätt påverka journalisters arbete. Jag har inte hört om att man beaktat detta i beredningen.”

Det säger **Laura Halminen**, journalist på *Helsingin Sanomat*, som specialiserat sig på datasäkerhetsfrågor. Hon skrev i februari om den finska datasäkerhets-

branschens negativa inställning till övervakningsförslagen.

På Finlands journalistförbund bekräftar en bestört ordförande **Arto Nieminen** att förbundet inte hörts i beredningen. Han säger att planerna är svåra att godkänna.

”Om det är en allmän övervakning så går det ju in på privatlivet och det är fel. Vi journalister har vårt källskydd och det är heltäckande. Man borde inte i säkerhetens namn göra fatala misstag.”

Laura Halminen konstaterar att om krypteringsmetoder knäcks i samma raska takt som förr, skulle den föreslagna nätövervakningen i praktiken innebära att vareviga källas identitet kunde röjas.

”Tekniskt skulle det bli fullt möjligt – om de uppgifter som **Edward Snowden** läckt håller streck. Om en journalist vill vara säker på att källorna hålls hemliga så skulle det vara bäst att ge upp all elektronisk kommunikation.”

Ofta då det blir tal om avlyssning säger någon: ”än sen då: den som står på rätt sida om lagen har inget att dölja...” Halmi-
nen kontrar med att det sällan är journalister utan källorna som kan ha fog för sin rädsla.

”Den finländska cyberstrategin är skriven i en sinnesstämning präglad av panik.”

Jarna Petman,
Universitetslektor i internationell rätt

”Hur manne det kändes för den prostituerade kvinnan som för en *HS*-journalist ville berätta om en viss chef inom knarkroteln och hans förehavanden? Nog hade hon skäl att vara rädd – och journalisten är ansvarig för sina källor.”

Föreningen Effi, som jobbar för medborgarnas digitala rättigheter, har fått ge ett utlåtande till försvarsministeriet.

”Vi vet av historien att om information samlas i stora mängder kan den också missbrukas”, säger **Ville Oksanen**, vice-ordförande för Effi.

Han påminner om att Finland utbyter underrättelseinformation med andra stater, den vägen kan information från finländska journalisters källskyddade intervjuer med politiska dissidenter från andra länder råka i fel händer.

”Tänk om informationen om aktivister-na förmedlas till länder som inte är särskilt demokratiska... det här kan bli en verklig hotbild.”

Vad säger man då på försvarsministeriet?

”Finlands grundlag garanterar att medborgarna har rätt till skydd av privatlivet, det tas i beaktande i lagstiftningsarbetet. I offentligheten har det varit tal om massövervakning – syftet är ingalunda att övervaka alla och all internettrafik. Det finns ingen grund för en sådan oro”, säger **Hanna Nordström**.

Nordström är juridisk chef på ministeriet och har lett den arbetsgrupp som diskuterar nationell cyberövervakning och

Oroad. HS-journalisten Laura Halminen vill också i framtiden kunna kommunicera med källor som behöver förbli anonyma och är därför kritisk till nätövervakningsplanerna.

en möjlig ny lag om inhämtande av information.

Under intervjun kommer det fram att man på försvarsministeriet inte beaktat hur den planerade övervakningen skulle påverka källskyddet (man har inte tänkt tanken).

”Jag ska föra vidare den frågan till arbetsgruppen.”

Nordström understryker att det centrala i förslagen är att garantera att information om hot når beslutsfattarna.

Är alltså de kritiska kommentarerna kring riskerna med massövervakning överilade? Nej. Enligt flera juridiska experter som *Journalisten* talat med är oron över källors anonymitet och skyddet av människors privatliv befogad. Vi ger sista ordet till **Jarna Petman**, som är universitetslektor i internationell rätt vid Helsingfors universitet.

”Den finländska strategin är skriven i en sinnesstämning präglad av samma panik som syns i cyberstrategierna över hela världen. Man måste nu vara ödmjuk inför det faktum att det är väldigt svårt

att kombinera säkerhetstänkandet med en respekt för mänskliga rättigheter.”

Petman har nyligen fått i uppdrag av försvarsministeriet att skriva en utredning om det finns internationell lagstiftning som ger stöd för i vilket skede Finland är berättigat att agera militärt i självförsvar om landet blir utsatt för ett nätangrepp. Petman konstaterar att om ett cyberangrepp börjar slå ut landets centrala infrastruktur är det självklart ett allvarligt hot mot landets säkerhet. Men den planerade nätövervakningen, som hon i utredningen inte explicit ska ta ställning till, gör henne betänksam.

”När statliga myndigheter har tillgång till all datatrafik, då måste man bara lita på att övervakaren har goda avsikter. Men när säkerhetstänkandet är utgångspunkten, då viker lagens bokstav åt sidan. På nätet är det ofta omöjligt att skilja till exempel på en journalists källskyddade material och eventuellt brottslig kommunikation. En eventuell cyberattack är ett allvarligt hot, men det känns som ett ännu större hot att leva i ett samhälle där allt och alla övervakas.” ■

från sidan

Lina Laurent
lina.laurent@vintermedia.fi
SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST FRÅN HELSINGFORS OCH KURU.

En snäv nytolkning

”En ny musikvideo visar finskheten 2014 – se den vackra mänskliga familjen”, skrev *Helsingin Sanomats* journalist **Pekka Mykkänen** på Twitter den 25 februari och syftade på musikvideon *Kansalaiset feat. Medborgare: Olen suomalainen* för vilken Mykkänen själv är producent.

Och visst sågs videon, över 170 000 gånger. Men i den kollektiva euforin där journalister, politiker och vanliga människor hyllade verket lämnades inte mycket utrymme för kritisk diskussion.

I musikvideon sjunger tolv personer den välkända slagern *Olen suomalainen (L’Italiano)* samtidigt som de svartvita bilderna visar en kavalkad av glada människor. Sångarna sjunger vackert men när sluttexten börjar rulla väcks frågorna.

Rubrikerna som berättar vem som sjunger och vem som uppträder berättar att personerna är ”finska medborgare”. När produktionsteamet presenteras redogörs inte längre för medborgarskap.

Sångarna sjunger vackert men när sluttexten börjar rulla väcks frågorna.

I en intervju för *HS*-bilagan *Nyt* säger Mykkänen ”videon ska utmana en till att begrunda vem som är finländare, vad finskhet betyder i dag och vem som berörs av den”. Genom att understryka medborgarskapet lämnar musikvideon tyvärr inte mycket tolkningsutrymme – det är endast finska medborgare som duger.

I en artikel där Mykkänen själv berättar om projektet (*HS*, 2.3) är mönstret ännu tydligare. Han skriver: ”En del utländska medborgare som integrerats starkt i den finländska samhället försökte övertyga oss om att få vara med i projektet. De beskrev på vilket sätt de kände sig finländska och på vilket sätt de är fästa vid landet.”

Mykkänen skriver att han skämdes över att stänga dem ute från projektet. Varför gjorde han då det? Varför dög endast finska medborgare? Den frågan har ingen av de kolleger som intervjuat Mykkänen ställt.

Det finns fler obesvarade frågor. Dagen efter att musikvideon publicerades skriver *Nyt*: ”Det här är den mest rörande videon som någonsin gjorts om invandring” och två dagar efter skriver *HS*: ”Invandrarnas *Olen suomalainen* blev en webbhitt”.

När började videon handla om invandring?

kolumni

Jarno Liski
jarno.liski@gmail.com
KIRJOITTAJA ON JOURNALISTIIKAN
OPISEKELIJA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSSA.

Mitä pelastetaan?

Mitä yhteistä on lehtitalojen, journalistien ja journalismin pelastamisella? Jos on uskominen **Tuomas Harpin** liikenne- ja viestintäministeriölle laatimaa selvitystä lehdistön tukemisesta, ovat ne yksi ja sama asia.

Harpf ehdottaa kymmenien miljoonien eurojen suoraa ja välillistä tukea vähintään neljä vuotta toimineille ja vähintään neljä toimittajaa työllistävälle lehdille. Perusteluna tuelle on työpaikkojen (verkottymän) sekä journalismin (valistuneen kansakunnan) turvaaminen.

Toiveissa on siis pelastaa niin journalistit kuin journalismikin. Tämä tehtäisiin lahjoittamalla rahaa lehtitaloille.

Ammatissa toimivan toimittajan kannalta esityksestä tuskin seuraa ainakaan mitään pahaa ainakaan lyhyellä aikavälillä. Näin opiskelijanäkökulmasta voi kuitenkin kysyä, miten esitettyä tukea voi Harpin tavoin vakavalla naamalla väittää kilpailuneutraaliksi, kun *Long Playn* ja *Rapportin* kaltaiset journalistisesti kunnianhimoiset uudet yrittäjät on rajattu tuen ulkopuolelle. Samoin kaikki, mikä vielä on syntymättä.

On turha luulla, ettei lehtikeisareiden päällimmäinen tavoite ole saada lehtiensä voittoja nousuun, jotta mahdollisimman suuri osa heidän sijotustensa sulaneesta arvosta olisi pelastettavissa osinko- tai myyntituloina. Tässä työssä keinona ei perinteisesti ole ollut journalistien aseman tai journalismin parantaminen.

Tavalla tai toisella olisi varmistuttava, että veronmaksajat saisivat myös osansa voitoista, mikäli tuet onnistuvat pönkittämään lehtitalojen kannattavuutta. Nehän voisi vaikka rahastoida käytettäväksi kulttuurilehtituen tavoin uusien ketterien ja kunnianhimoisten toimijoiden tukemiseen, jos moniäänisyyttä todella halutaan.

Kilpailuneutraaliuden sijaan nykyinen esitys lähinnä "neutralisoi" sen orastavan kilpailun, joka olisi tehnyt journalismille hyvää nämä kuluneetkin vuosikymmenet. Journalismin pelastaminen vaatisi valistuneita kustantajia, jotka eivät odota kaksinumeroisia voittomarginaaleja. Heitä en etsisi ensimmäisenä nykyisten mediaomistajien joukosta.

nimitykset

Valtiotieteiden tohtori **Ville Pernaa** on nimitetty *Suomen Kuvalehden* päätoimittajaksi. Lehden nykyinen päätoimittaja **Tapani Ruokanen** siirtyy eläkkeelle elokuussa. Pernaa on johtanut vuodesta 2007 Turun yliopiston Eduskuntatutkimuksen keskusta. Sen rinnalla hän on ollut vuodesta 2009 *Kanavan* päätoimittaja. Parhailaan hän työstää *Suomen Kuvalehden* 100-vuotishistoriateosta, joka julkaistaan lehden juhluvuonna 2016.

Matti Posio on nimitetty 12 lehden Lännen Media -yhteistyön projektipäälliköksi. Hän siirtyy suunnitellun Lännen Median pää-

toimittajaksi 1. elokuuta, jos lehdet päätyvät yhteistoimituksen perustamiseen. Posio on työskennellyt vuodesta 1995 eri tehtävissä *Aamulehdessä* ja *Alma Mediassa*.

Teologian maisteri **Milla Rautiainen** on valittu Kirkon tiedotuskeskuksen uudeksi tiedotuspäälliköksi. Hän johtaa Kirkon tiedotuskeskuksen julkista ja sisäistä viestintää. Rautiainen siirtyy uuteen työhön *Apu-lehden* toimittajaksi tehtävästä. Sitä ennen hän on työskennellyt muun muassa *Ilta-Sanomissa* uutistointijana sekä kaupunkilehti *Alueuutisissa*.

Toimittaja **Hilkka Hyrkkö** on

valittu Kirkon Ulkomaanavun Itä- ja eteläisen Afrikan aluetoimiston viestintäasiantuntijaksi. Hyrkkön keskuspaikka on Kenian pääkaupunki Nairobi. Hän on aiemmin työskennellyt muun muassa Ylesissä, MTK:ssa ja ulkoministeriön Pietarin pääkonsulaatissa viestintätehtävissä sekä journalistina useissa eri tiedotusvälineissä.

Yhteiskuntatieteiden maisteri **Jyri Rantala** on nimitetty Suojelupoliisin viestintäpäälliköksi. Rantala on työskennellyt Yleisradiossa vuodesta 1993 lähtien politiikan toimittajana, Skandinavian kirjeenvaihtajana sekä Ylen kotimaan toimituksessa.

VTM **Nina Porra**, 49, on nimitetty Journalistiliiton koulutusasiamieheksi 31. maaliskuuta alkaen. Porra on työskennellyt JSN:n valmisteluvuonna sihteerinä vuodesta 2007. Sitä ennen hän on työskennellyt toimittajana muun muassa *Länsiväylässä*, *Production House* -tuotantoyhtiössä ja freelancerina.

Miksi hait töihin Journalistiliittoon?

Olen viihtynyt tosi hyvin JSN:ssä, mutta uudet haasteet kiinnostavat. Journalistiliitto kuuluu JSN:n keskeisiin taustajärjestöihin, ja yhteistyömme on aina sujunut mutkattomasti.

Mitä tulevaan toimenkuvaasi kuuluu?

Erilaisten koulutustapah- tumien suunnittelua ja järjestämistä sekä yhteydenpitoa liiton jäsenyhdistyksiin ja oppilaitoksiin. Tehtäväni on myös etsiä jäsenille relevanttia tutkimustietoa. Lisäksi osallistun liiton lobbaukseen.

Millainen median kuluttaja olet?

Kaikkiruokainen. Kotiin tilaan vain *Hesaria*, mutta seuraan muitakin hyvin tehtyjä suomalaisia ja ulkomaisia lehtiä, paperilla ja netissä. En rytmitä elämäni tv:n mukaan, vaan katson ohjelmat yleensä jälkikäteen verkosta tai tallenteina. Sama radion kanssa: kuuntelen kiinnostavat podcastit, kun minulle sopii. Kiinnostavia bloggareja ja tv-tuottajia löytyy tietysti ähkyksi asti.

Työskentelit lähes 15 vuotta toimittajana. Mikä juttukeikka on jäänyt parhaiten mieleesi?

Haastattelin vuonna 1990 Stone Roses -yhtyettä Manchesterissä. Yhtyeen manageri ja laulaja olivat nauttineet vahvistavia juomia, ja pian joukkoon liittyi lisää porukkaa, jonka kanssa herat pössyttelivät managerin olohuoneen nurkassa. Minä huutelin väliin kysymyksiä ja yritin peitellä fanittamistani ja hammasrautojani sekä saada tolkkua sikäläisessä murteesta. Jälkikäteen nauhaa kuunnellessani huomasin, että yhtye oli pyytänyt minua lopettamaan haastattelun pariinkin otteeseen.

Janne Salomaa

palkinnot

Sata-Tonni-tunnustus. Satakunnan Journalistit palkitsi porilaisen freelancetoimittajan **Soila Ojasen** Sata-Tonni-tunnustuksella. Ojainen on piirtänyt vahvaa viivaa toimittajana, kirjailijana ja sanavalmiina persoonana. Palkinnon perusteluissa häntä luonnehditaan myös laatutoimittajaksi ja laatuhihmiseksi – hän on maakunnan ääni.

Vastaa tasa-arvokyselyyn

Ovatko urakehitys ja palkkaus riittäviä tasa-arvon mittareita toimittajan ammatissa? Mitä tasa-arvo ylipäättään tarkoittaa? Näihin kysymyksiin haetaan vastauksia tutkimushankkeessa, jossa tarkastellaan toimittajan ammattia 1960-luvulta nykypäivään.

Historiantutkija **Heidi Kurvinen** Oulun yliopistosta etsii

nyt haastateltaviksi toimittajana työskenteleviä tai työskennelleitä naisia. Anonymi haastattelut ovat osa suurta suomalaisten ja ruotsalaisten toimittajanaisten tasa-arvokokemuksia vertailevaa tutkimusta.

Janne Salomaa

KURVINEN TOIVOO YHTEYDENOTTOJA
31. MAALISKUUTA MENNESSÄ: P. 040 513 173
TAI HEIDI.KURVINEN@OULU.FI

SFJ

Vuosikokous. Suomen free-lance-journalistit ry:n sääntö-määräinen kokous on lauanta-ina 12. huhtikuuta kello 14.30 Helsingin Pressiklubilla (ravintola Pullman Barin takakabinetti, Rautatieasema). Kokouslounas on kello 13.30. Ennen virallisen kokouksen alkua julkistetaan Vuoden 2013 freelancer.

Kokouksessa päätetään sääntömääräisistä asioista, valitaan muun muassa yhdistyksen puheenjohtaja ja hallitus sekä valtuutetut SJL:n valtuustoon. Osallistujien matkaku- luluja korvataan yli 15 euron osalta 170 euroon saakka.

Ilmoittautuminen 4. huhtikuuta mennessä, kokouksen asiakirjat ja lisätiedot yhdistyksen verkkosivuilla: freet.fi.

Varsinais-Suomi

Kevätkokous. Turun Sanoma-lehtimiesyhdistyksen kevätkokous on lauantaina 29. maaliskuuta kello 11.15. alkaen Ravintola Hus Lindmanissa (Piispankatu 15, Turku). Kokouksen jälkeen TSY tarjoaa lounaan, jota varten ilmoittautumiset viimeistään maanantaina 24.3. (tsy@netti.fi, 235 9835).

Sosiaalitoimittajat Jäsenilta ikääntymisestä.

Sosiaalitoimittajien jäsenilta Pressissä 25. maaliskuuta kello 18. Aiheena: Ikäännyimme kaikki – millaista on tämän päivän vanhuspalvelu? Toimittaja **Meri Nykänen** kertoo, kuinka syntyi Noste-lehden julkaisema artikkeli *Kiireellistä odottelua* ja erikoistutkija **Sirpa Andersson** THL:stä ker-

too, miltä Suomen vanhuspalvelut näyttävät tutkijan silmin.

Pirkanmaa

Tutustumiskäynti. LePoSyke-kerho tutustuu rikosseuraamusviraston uusiin tiloihin, Rautatienkatu 10, 25. maaliskuuta kello 18 Ilmoittautumiset 19.3. mennessä.

Vuosikokous. PJY kokoon-tuu 29. maaliskuuta kello 14 Tampereella, Cumulus Koski-katu. Vuosikokousasioiden lisäksi valitaan PJY:n valtuutetut SJL:n valtuustoon. Liiton puheenvuoro puheenjohtaja **Arto Nieminen**. Sitovat ilmoittautumiset päivälliselle 18.3. mennessä.

Kevätseminaari. Tampereen yliopistolla, päätalon luentosalissa A3 lauantaina 12. huhtikuuta kello 9: Hoitoa vai humpuukia – Vaihtoehtolääkintä journalistissa. Alustajina **Hannu Lauerma, Anna Sofia Nevanlinna, Ulla Veirto** ja **Anna-Maria Mäki-Kuutti**. Kahvitarjoilu 8.45. Osallistumismaksu 10 euroa. Ilmoittautumiset 3.4. mennessä: pjy@pjy.fi tai 050 539 8996.

Pressiklubi

Eläkeläismaksu. 1. huhtikuuta kello 17.30 Keskusteluilta eläkeläisjäsenmaksusta. Puheenjohtaja **Arto Nieminen** vastaa asian herättämiin kysymyksiin.

Sosiaalisen median sudenkuopat. 8. huhtikuuta kello 17.30 Mitä on tiedettävä, ettei menetä työpaikkaansa taitamattoman someilun vuoksi. Voiko julkisen ammatin harjoittaja toimia somessa lainkaan yksityishenkilönä? Paikka: Helsingin pressiklubi, Pullman Barin takakabinetti, Rautatieasema.

Särkänniemi luopuu ranneke-edusta

Särkänniemi on päättänyt luopua pressikorttia vastaan luovutettavista ilmaisrannekkeista. Samalla huvipuisto karsii muitakin sidosryhmäetujaan. ”Osittain taustalla ovat kustannussyyt. Ilmaisrannekkeet ovat myös herättäneet keskustelua lahjonnasta, vaikkemme olekaan rannekkeita sellaisena pitäneet”, kertoo Särkänniemen viestinnästä ja

markkinoinnista vastaava johtaja **Tiina Mörttinen**. Viime *Journalistin Manku-jat*-jutussa annettiin ymmärtää, että Särkänniemen presietu säilyisi. Huvipuisto oli kuitenkin päättänyt jo ennen lehden painopäivää etujen karsimisesta, mutta tieto ei ollut tavoittanut *Journalistin* toimitusta.

Janne Salomaa

Ikääntyvien työntekijöiden irtisanominen kallistui

Yli 56-vuotiaiden irtisanominen maksaa isoille työnantajille aiempaa enemmän, jos uutta työtä ei löydy 500 ansiosidonnaispäivän jälkeen.

Yritykset ovat tähänkin asti joutuneet maksamaan osan irtisanomiensa ikääntyvien pitkäikaistytömyyskustannuksista. Lainmuutos nosti työnantajan omavastuumaksun prosenttiosuutta. Se määräytyy vuosittaisen palkkasumman mukaan.

”Muutoksella halutaan viestiä, ettei irtisanomisten kohdistaminen ikääntyviin ole hyväksyttävää”, sanoo hallitusneuvos **Esko Salo** sosiaali- ja terveystoimisteryöstä.

Alle kaksi miljoonaa euroa maksavat työnantajat säästävät maksulta. Ylin maksuosuus nousi tuoreen lainmuutoksen

myötä 80 prosentista 90 prosenttiin, ja sitä maksavat yritykset, joiden kokonaispalkkasumma ylittää 31 848 000 euroa vuodessa. Ala- ja ylärajan väliin jäävien työntekijöiden maksuosuus nousi samassa suhteessa.

”Muutos on hyvä asia, mutta sen vaikutusta työntekijöiden käyttäytymiseen on vaikea ennustaa”, arvioi Journalistiliiton työehtoasiamies **Valtteri Aaltonen**.

Työttömyysvakuutusrahaston (TVR) tilastojen mukaan viestintäalalla irtisanomisia on kohdistettu ikääntyviin keskimääräistä enemmän. Vuonna 2011 toimialan osuus kaikista perityistä omavastuumaksuista oli kuusi prosenttia, seuraavana vuonna jo 24 prosenttia.

Hanna Rusila

Karprint-käräjät siirtyvät syksyyn

Mediayhtiö Karprintiä vastaan nostettujen syytteiden oikeuskäsittely siirtyy tuomarin sairauslo-

man takia elo-syyskuulle. Uutta päivämäärää ei ole vielä päätetty. Tapauksen käsittelyn oli määrää alkaa maanantaina 24. maaliskuuta. Kantajina on 18 Karprintin entistä tai nykyistä työntekijää.

Karprint Oy:n johtokaksikkoa **Eero ja Juha Aholaa** syytetään useista työsuojelurikoksista, muun muassa työntekijöiden epäasiallisesta kohtelusta. Syytteen mukaan kaksikko ei myöskään ole Etelä-Suomen aluehallintoviraston huomautuksista huolimatta korjannut yhtiön toimitalon kosteus- ja homeongelmaa, joka on ollut tiedossa jo vuosien ajan.

Manu Marttinen

Come and Study with Us!

The Media and Global Communication master’s degree programme at the University of Helsinki offers five cutting edge courses (25 credits) in media and global communication to professional journalists as non-graduate studies. The non-graduate study right is given for 1,5 years.

COURSES THAT WILL BE OFFERED DURING THE ACADEMIC YEAR 2014 - 2015 INCLUDE:

- Introduction to Media and Global Communication
- Freedom of Expression in Challenged Democracies
- Gender, Media and Culture
- Critical Themes in Promotional Culture
- Global Media Industries and Structures
- Global Communication Governance
- The Fourth Generation? Human rights and communication in the digital era
- Social Media and the Arab Spring: Mobilising and Reporting Protest in Today’s Middle East

The teaching language is English. The courses will be taught by distinguished visiting lecturers such as Lilie Chouliaraki, Christina Scharff, Thomas Poell, Melissa Aronczyk, Maria Löblich and Johanna Jääsaari. To participate in the courses, a very good command of English is required. The application deadline is 30 April 2014.

For more information on how to apply and the fees, please see the web page below or contact the programme coordinator:

Ms. Yonca Ermutlu, e-mail: [yonca.ermutlu\(at\)helsinki.fi](mailto:yonca.ermutlu(at)helsinki.fi), phone: (09) 191 24845

http://www.helsinki.fi/globalmedia/admission/non_graduate.html

The Media and Global Communication master’s degree programme is offered in cooperation with Helsingin Sanomat Foundation.

Paljasta mokasi tutkielmaa varten

”Journalisti, oletko moka-
nut? Vaihtuiko haastateltavan
nimi, tuliko karkea faktavirhe
vai tunaroitko vielä pahem-
min?” kysyy toimittaja **Laura
Koljonen** kollegoiltaan.

Koljonen tekee journalis-
tisista mokista oppinäytetyö-
tä Haaga-Helian ammattikor-
keakouluun ja haluaa selvit-
tää, kertooko mokaaminen
myös jostakin muusta kuin
huolimattomuudesta. Hän
toivoo kertomuksia itselle
tai työkaverille sattuneista
mokista. Vapaamuotoisissa ja
nimettömänä käsiteltävissä
kertomuksissa toivotaan vas-
tausta seuraaviin kysymyk-
siin: Miten ja milloin moka-
sit? Millaisessa tilanteessa
moka syntyi? Mitä siitä seu-
rasi? Miten moka hoidettiin?
Miksi moka mielestäsi syntyi?

Janne Salomaa

VASTAUKSET TOUKOKUUN
LOPPUUN MENNESSÄ:

LAURA.KOLJONEN@MY.HAAGA-HELIA.FI

Selostajalegenda kehitti muodon pääministerin haastattelutunnille

KUOLLEITA

Toimittaja **Niilo Ihamäki** kuoli Espoossa 17. tammikuuta 93-vuotiaana. Hän oli syntynyt Köyliössä 15. syyskuuta 1920.

Hän aloitti kokemäkeläisen *Lalli*-lehden avustajana 14-vuotiaana ja jatkoi toimittajantyötä elämänsä loppuun saakka, liki 80 vuotta.

Innokas avustaja palkattiin *Lallin* kesätoimittajaksi vuonna 1939. Hän muisti aina tunnelman sähköistymisen toimituksessa, kun tieto **Hitlerin** hyökkäyksestä Puolaan saatiin.

Jatkosodassa hän toimi JR 6:n kirjuriupseerina ja rintamalehti *Kiilan* päätoimittajana. Vuonna 1944 hänet kiinnitettiin *Lalliin*, ensin Rauman toimittajaksi. Ihamäki ryhtyi avustamaan Satakunnasta Yleisradiota, jonka palvelukseen hänet kutsuttiin vuonna 1953.

Ihamäen hienovireisyys korostui erityisesti hautajaisselostuksissa ja kansallisten juhlien suori-
ssa radioinneissa. Kuuntelijat muistavat hänet myös lukemattomista kansanihmisten haastatteluista. Hän teki sanomalehtikatsauksia 30 vuotta ja kehitti muodon *Pääministerin haastattelutunti*-ohjelmalle, jota hän johti radiossa ja televisiossa neljän pääministerin aikana.

Ihamäki toimi radion ajankoh-
taisohjelmien ja poliittisten oh-
jelmien toimitusten päällikkönä, mutta viihtyi parhaiten jutun-
teossa. Hänet muistetaan aina kannustavana ja tilanteita rauhoittavana kollegana, joka ei kiihtynyt tai korottanut ääntään missään tilanteessa.

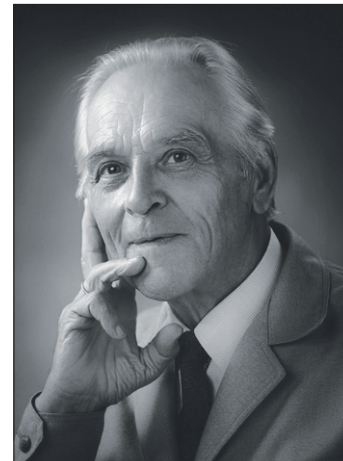
Niilo Ihamäki opetti radio-
uransa ohella tuntiopettajana Tampereen yliopistossa yli 30 vuotta radiopuhetta ja radio-
työtä. Innostuneimmille opiske-

lijoille hän saattoi siloitella tien Yleisradioon.

Eläkkeelle hän jäi vuoden 1985 lopussa, mutta jatkoi Yleisradion aktiivista avustamista ja aloitti täysipäiväisen ”senttaamisen” eri lehtiin. Pitkä ja hedelmällinen suhde muodostui kotiseudun *Alasatakuntaan*, johon hän teki vuosikaudet *Talo elää taval-
laan*-juttusarjaa, jonka viimeinen osa julkaistiin postuumisti. Ihamäki toimi pitkään myös *Espoon Sotaveteraani*-lehden päätoimittajana.

Ihamäki oli aikanaan uutiskat-
sausten ja filmien vakioselostaja ja tilaisuuksien juontaja, muun muassa Seurasaaren juhannus-
valkeilla 59 ja Kiiikoisten purpu-
rijuhlilla 40 kertaa.

Ihamäki oli toimittaja koko
sielultaan, hänen työtarmonsia oli loppumaton, ideamyly pyö-
ri taukoamatta ja tekstiä syntyi
jokaisena päivänä.

Niilo Ihamäki oli omanlai-
sensa toimittaja, perusmyönteinen persoona, joka vältti ristiriitoja. Hän oli absolutisti, toimitti juttunsa etuajassa ja säilöi kaikki kirjoitukset visusti arkistoonsa.

Olli Ihamäki

KIRJOITTAJA ON NIILON IHAMÄEN POIKA.

Tilfredse kursister kan ikke tage fejl:

”En fantastisk bra kurs med otroligt
många minnesvärda upplevelser!”
(svensk kursist i 2013)

”Krævende, men altid interessant.”
(dansk kursist 2013)

”Variert og godt program, og god
anledning til å bli kjent med kol-
leger fra andre bedrifter.”
(norsk kursist 2013)

”Got a lot of inspiration, motiva-
tion and self-confidence from the
course.”
(Finsk kursist 2013)

Aarhus 2014:

Norden i det digitale Europa

Pohjoismaisten toimittajien on nykyisin ym-
märrettävä monimutkaisia, valtioiden rajat
ylittäviä aiheita – ja hallittava uusin tekniik-
ka. Digitaalisten työkalujen avulla pääsee
tehokkaasti käsiksi päätöksentekoon ja
poliittiseen keskusteluun vaikkapa EU:ssa,
kansallisissa parlamenteissa ja Pohjoismai-
den neuvoston istunnoissa Tukholmassa.

”Aarhus 2014: Pohjola digitaalisessa Euroo-
passa” on kolmen viikon intensiivinen kurssi
reitillä Aarhus-Strasbourg-Tukholma.

Nordisk Journalistcenter

Nordisk Journalistcenter

DANMARKS MEDIE- OG JOURNALISTHØJSKOLE

NJC 2014 – 3 uger i højt tempo

Titel:

”Aarhus 2014: Norden i det digitale
Europa”

Sted:

Aarhus, Strasbourg, Stockholm

Tidspunkt:

13.-31. oktober 2014

Rejseplan:

29.-30. september: Introducerende
online-webinar

13.-18. oktober: AARHUS, Danmark

18.-25. oktober: STRASBOURG, Frankrig

25.-31. oktober: STOCKHOLM, Sverige

Pris: 25.000 DKK

TILMELD/ANMÄL SENEST 4. MAJ PÅ WWW.NJC.DK

Vierumäelle

Vierumäen lomahuoneistojen
kesän ja syksyn 2014 viikot
nyt haussa

- Vierumäen lomahuoneistojen
haku päättyy 4.4.2014 klo 16
- Haettava aika 16.5.–12.12.2014
- Vain kokonaisia viikkoja voi hakea
- Hinnat:
 - 540 euroa/viikko
ajalla 16.5.–19.9.2014
 - 415 euroa/viikko
ajalle 19.9.–12.12.2014

• Varausmaksu 150 euroa

Hakulomake löytyy liiton nettisivuilta
[www.journalistiliitto.fi/jasenpalvelut/
lomakkeet/vierumaen_haku](http://www.journalistiliitto.fi/jasenpalvelut/lomakkeet/vierumaen_haku)

XVI Duodecimin tiedottajapalkinto

Aikakauskirja Duodecimin satavuotisen ilmestymisen kunniaksi perustettiin v. 1984 tunnustuspalkinto, jonka tarkoituksena on korostaa suurelle yleisölle suunnatun tiedottamisen ja lääketieteen asiallisen popularisoinnin merkitystä. Palkinnon saajana tulee kyseeseen henkilö ja sääntöjen mukaan myös ryhmä tai yhteisö, joka on ansiokkaasti toiminut näiden päämäärien hyväksi ja näin parantanut lääketieteen ja lääkärikunnan arvostusta suuren yleisön silmissä.

Haemme ehdotuksia Duodecimin XVI tiedottajapalkinnon saajaksi. Ehdotukseen tulee liittää perustelut ja tiedot niistä ansioista, joiden nojalla palkintoa ehdotetaan. Palkinnon suuruus vuonna 2014 on 10 000 euroa ja se luovutetaan seuran vuosipäivän tilaisuudessa.

Ehdotukset pyydetään lähettämään sähköpostilla liitetiedostoineen osoitteella outi.romero@duodecim.fi **viimeistään 30.6.** mennessä.

Tiedusteluihin vastaa viestintäpäällikkö Outi Romero, outi.romero@duodecim.fi.

Palkinnon saaneet:

1984	LL Kalle Österlund	2000	LT Jari Sinkkonen
1986	Toimittaja Vuokko Rätty	2002	Toimittaja Mardy Lindqvist
1988	Professori Jorma Palo	2004	Professori Pertti Mustajoki
1990	Toimittaja Marja-Leena Tuisku	2006	Toimitussihteeri Vuokko Sipponen
1992	LL Terho Toivonen	2008	Dosentti Reetta Kälviäinen
1994	Lehdistöpäällikkö Maimu Halonen	2010	Toimittaja Tiina Merikanto
1996	Dosentti Walter Nienstedt	2012	Psykiatri Hannu Lauerma
1998	Toimittaja Timo Moberg		

Tutustu palkinnon sääntöihin osoitteessa www.duodecim.fi/tiedottajapalkinto

DUODECIM

Turvasi tien päällä

Liittokasko on vain liittojen jäsenille räätälöity auto-vakuutus. Se sisältää paljon mainioita ominaisuuksia, mm. ainutlaatuisen bonusedun. Bonusetu syntyy, kun olet ajanut kolme vuotta ilman kolhuja. Bonus ei putoa vahingon sattuessa, kuten perinteisissä auto-vakuutuksissa.

Liittokasko kannattaa ottaa oitis. Nimittäin, jos vahinko kuitenkin sattuu, on **omavastuusi nyt* pyöreät nolla euroa!**

* Etu koskee uusia Liittokasko-vakuutuksia, joiden alkamispäivä on 1.1.–30.4.2014. Etu on ajoneuvokohtainen ja voimassa kolme vuotta vakuutuksen alkamispäivästä ja etu on käytettävissä kerran. Etu edellyttää Turvan liikenne- ja kotivakuutusta.

**Hoidetaan yhdessä vakuutuksesi
Turvaan. Tule käymään tai soita
palvelunumeroomme 01019 5110.**

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammattiliittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

turva

suoraan asiaan

KIRJOITTAJA OTTAA KANTAA.

Journalismia apurahoilla

Suomen Kulttuurirahasto sai alkunsa 75 vuotta sitten kansakoululaisten ovelta ovelle -keräyksestä. Tavalliset talonpojat ja emännät lahjoittivat kulttuurin tukemiseen yhteensä 2,7 miljoonaa markkaa.

Moisen menestystarinan voisi uusia. Eiköhän perusteta Suomen Journalismirahasto uhanalaisen laatujournalismin pelastamiseksi! Peruskoululaiset kiertäisivät kodeissa keräten rahaa maailmaa parantamaan journalismiin.

Kuinka moni lahjoittaisi? Välttämättä ei kovin moni, koska lukijan näkökulmasta media-alan kriisi ei ole vielä riittävän syvä. Tarjolla on yhä liuta erinomaisia julkaisuja. Ahdinkoa kokevat lähinnä tekijät, joiden selkänahasta laatu nyt revitään.

Kaupallisen journalismin vanha ansaintalogiikka ei yksinkertaisesti enää toimi. Kukaan ei ole keksinyt, miten hyvä journalismi maksatetaan myös tulevaisuudessa lukijoilla ja mainostajilla. Siksi alalla val-

litsee pienoinen paniikki.

Ei auta, että yritämme tehdä koko ajan enemmän ja parempaa. Uusia rahoitusmuotoja tarvitaan pian ennen kuin osaajat uupuvat ja häipyvät alalta.

Hollantilaisen startup-yrityksen huhtikuussa alkava kokeilu vaikuttaa lupaavalta:

Blendle on koonnut maan kaikki sanomalehdet ja merkittävät aikakauslehdet saman maksumuurin taa. Yritys uskoo, että näin saadaan ilmaisiin nettiutisiin tottuneet nuoret vihdoin maksamaan sisällöstä.

Idea voitaisiin kokeilla Suomessakin, mutta alan työllisyystilanteen vakauttamiseksi tarvittaisiin pikaisesti myös apurahajärjestelmä.

Apurahojen turvin nykyistä useammat journalistit pääsisivät taas tekemään tutkimuksia, perinpohjaisia ja toisaalta kaunokirjallisesti kunnianhimoisia juttuja. Unohtamatta sellaisia ihan tavallisia asia- tai esimer-

kiksi kulttuurijuttuja, joiden tuottaminen ei ehkä kannata kaupallisesti, mutta joiden julkaiseminen voi olla tärkeää.

Tällä hetkellä tekijöiltä odotetaan lähes nälkätaiteilijan asennetta. Hyvää journalismia pitäisi harrastaa silkasta intohimosta.

Tällaiseen eivät suostu edes taiteilijat. He hakevat apurahoja. Niitä on olemassa, koska yhteiskunta pitää moniäänistä taidetta tärkeänä.

Viime viikolla selvitysmies ehdotti 30 miljoonan lehdistötukea valtiolta medioille. Se oli hyvä avaus. Tuki kohentaisi journalistien työllisyystilannetta tehokkaimmin ja suurimmin, jos osa siitä maksettaisiin apurahoina suoraan tekijöille.

Sanna-Kaisa Hongisto
FREELANCETOIMITTAJA, YTM

Turha, turhempi, pressikortti?

Journalistin 3/2014 numerossa ollut **Paula Sallisen** juttu etuisuuksista mankuvista journalisteista oli hupaisaa luettavaa. Tuli mieleen puoli vuosikymmentä sitten *Journalistissa* ollut **Markku Lappalaisen** ankara pääkirjoitus ”pressikorttilaisista”: ”Nämä kreivilliset privilegiot maistuvat menneisyydeltä. Journalistin taloudellisella asemalla ei etuja voi perustella. Ilmaispalvelut ja alennukset synnyttävät tilanteita, jotka asettavat hänen riippumattomuutensa kyseenalaiseksi.”

Jaa-a, taitavat ne ajat olla ohi, jolloin journalistisen ammatin harjoittajaa pidettiin hyödyllisenä tuttavuutena ja tämän läsnäoloa tilaisuudessa tai tölissä jopa suotavana.

Nykyään pressikortin esiin kaviamista ja kainoa kysymystä ”mahdatteko myöntää lehdistöalennusta?” seuraa lähes poikkeuksetta jäätävä kielteinen hiljaisuus ja vastaus ”kyllä meille pitää ilmoittaa tulosta ennakkoon”. Ilmapiiri on tehnyt tehtävänsä, pressikorttia vilauttanut tuntee itsensä syylliseksi, hyi minua.

Kun pressikorttia ei enää nykyään missään kysytty eikä sen haltijalle ole tarjolla missään mitään etuuksia, niin herää kysymys: mitä hyötyä on koko pressikortista? No on sentään jotain: muutaman vuoden käyttämättä

ollut pressikortti kannattaa kaivaa piironginlaatikosta kela-kortin alta lämpimästä mukaan ulkomaan-reissulle. Esimerkiksi Provencessa – joka elää julkisuudesta ja sen tuomista turisteista – saa suomalaista pressikorttia näyttämällä paitsi leveän tervetuloa-hymyn lippukassalla, myös tiskin alta lisäinfoa.

Ja jopa kahvilipun eläinpuiston tai museon kahvilaan, oho! Säästyneen rahan voikin sitten tuhlata museokauppaan: molemmat voittavat, eikä kokemusta rikkaamman vilauttajan olo ole lainkaan syyllinen. Mokomat ranskalaiset.

Petteri Kivimäki
FREELANCEVALOKUVAAJA, JYVÄSKYLÄ

Mankumatta vai manukumalla?

Olipa hyvä, että *Journalisti* teki jutun *Mankujat*. Nosti pöydän alla luuranneen kissan aiheellisesti pöydälle.

Minä jo 70 vuotta täyttäneenä eläkeläisenä olen painiskellut samankaltaisen vapaamatkustajaongelman kanssa. Kehtaanko edes vilauttaa vaikkapa taidenäyttelyyn mennessäni pressikorttia, jos etukäteen tiedän pääseväni tähän taidelaitokseen ihan mankumatta ilmaiseksi sisään. Kannattaisiin vain vanhaa ”maan tapaa”. Enhän edes enää toimi aktiivijournalistina ja saisin joka tapauksessa eläkeläisenä

alennetun lipun.

Liiton jäsenenä arvostamastani pressikortista onkin tullut minulle vuosien vieriessä perusteeton houkutus ja moraalinen ongelma.

Matti Laitinen
HELSINKI

Retorisesti ihmisoikeuksista

”Toisaalta myös kehitysmaiden ihmisillä, alaikäisilläkin, on oikeus levittää tietoa tiedotusvälineiden kautta. Sekin on ihmisoikeus”, kirjoitti lehtikuvaaja **Sami Kero** *Journalistissa* 3/2014. Noinkohan?

Aivan kaikkia lehtiin lähetettyjä tiedotteita ei sentään tarvitse julkaista. Turhaan ei **Veera Virmasalo** Keron kirjoituksen vieressä sanonut, että ”ihmisoikeus ei ole mielipidekysymys”. Kerolle ihmisoikeus ei liene sitäkään, vaan se ilmeisesti palvelee lähinnä hänen retorisia tarpeitaan.

Hannes Mäntyranta
HELSINKI

Oikaisu

Journalistin 3/2014 jutussa *Jahdatut* oli virhe. Asuntojen myyntihintatilastot oli koostettu Turusta postinumeroluokalta 20500. Oikea alue olisi ollut 20700, jolla ei ole tehty niin paljon asuntokauppoja, että keskiarvohinta olisi tilastollisesti luotettava.

Journalistin toimitus

JOURNALISTI

Ilmestymisaikataulu 2014
aineisto ilmestyy

5	2.4.	10.4.
6	23.4.	2.5.*
7	14.5.	22.5.
8	4.6.	12.6.
kesätauko		
9	6.8.	14.8.
10	27.8.	4.9.
11	17.9.	25.9.
12	8.10.	16.10.
13	29.10.	6.11.
14	19.11.	27.11.
15	10.12.	18.12.

*Vapun vuoksi ilmestymispäivä perjantai 2.5.

Varaa ilmoitustilasi ajoissa.

Ilmoitukset 2,50 €/pmm

Ilmoitusmyynti:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi

Aineisto-ohjeet, väriprofiiliin ja hinnat löydät osoitteesta **www.journalisti.fi>ilmoittajille**

ETSI XPERTTI
SINULLE, JOKA ETSIT TUTKIJAA JUTTUUSI
www.etsixpertti.fi
PALVELUN TARJOAVAT YLIOPISTOT, TUTKIMUSLAITOKSET JA
SUOMEN AKATEMIA

ÅKERLUNDIN SÄÄTIÖN APURAHAT HAETTAVANA

- graafisessa teollisuudessa tai muulla viestintäalalla työskentelevien ammatillisiin tai jatko-opintoihin
- graafisen tai muun viestintäalan yliopisto-, korkeakoulu- tai ammattitutkintoihin
- graafista tai muuta viestintäalaa koskevaan tutkimus- ja kehitystyöhön

Täytä hakemus 1-31.3.2014 välisenä aikana verkkopalvelussa www.akerlundinsaatio.fi. Hakemus lähetetään ainoastaan verkkopalvelun kautta. Sivustolla on lisää tietoa apurahaohjelmasta.

C. V.
ÅKERLUNDIN SÄÄTIÖ

Kunnallisneuvos C. V. Åkerlundin Säätiön hallitus

Kvinnors ledarskap & undersökande journalistik 7,5 hp

Vill du...

- utveckla ditt personliga ledarskap?
- bli coachad av en professionell coach och utveckla ett coachande förhållningssätt?
- få kunskaper om gruppens dynamik och utveckling?
- veta mer om hur genus påverkar ledarskap och organisation?
- fördjupa dina kunskaper i publiceringsfrågor, arbetsrätt och redaktionell ekonomi?
- få ett nätverk som bollplank för utmanande situationer?
- möta erfarna mediechefer i informella samtal?

**250 kvinnliga medieledare har redan deltagit.
Kursstart 25 september**

Studierna genomförs parallellt med ordinarie arbete med fyra kursträffar om vardera 2 dagar från september till januari 2015. Pris 30.000 kr exkl moms.

Mer information

Cecilia Zadig, Kursledare.
Tel: 070-884 82 11, epost: cecilia.zadig@ims.su.se

www.ims.su.se/kvinnors-ledarskap

**Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund**

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs., 00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån., 00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki / Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi (jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi / www.journalistforbundet.fi

PUHELINPÄIVYSTYS / TELEFONJOUR

Laki- ja työehtoneuvonta 044 755 5000
(klo 13.00–16.00)
Jäsenmaksut 040 752 5372, 050 366 3501
(klo 9.00–11.30)
Muut jäsenasiat 050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
JET-työttömyyskassa (09) 6120 2855
(ma–to klo 9.00–11.00)

TELEFONJOUR

Kollektivavtalsrådgivning 044 755 5000
(kl. 13.00–16.00)
Medlemsavgifter 040 752 5372, 050 366 3501
(kl. 9.00–11.30)
Övriga medlemsärenden 050 369 4737
(kl. 9.00–11.30)
A-kassa (09) 6120 2855 (ma–to klo 9.00–11.00)

JÄRJESTÖJOHTO / ORGANISATIONSLEDNING

Puheenjohtaja **Arto Nieminen** 0400 981 957
Edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** 050 534 2485
Talous- ja hallintojohtaja **Helena Visti** 050 568 5440
Sihteeri **Anne Salonen** 040 529 0449

TYÖEHTOYKSIKKÖ/INTRESSEBEVAKNINGSENHET

Valtteri Aaltonen, työehtoasiamies 050 525 8252
Erkki Kupari, työehtoasiamies 050 536 4318
Sanna Nikula, äitiysvapaalla/ på moderskapsledighet
Tytti Oras, työehtoasiamies 050 567 3418
Jussi Salokangas, työehtoasiamies 050 377 6211
Terhi Tarvainen, työehtoasiamies 050 562 4137
Päivi Isoniemi, sihteeri 040 594 8000
► *koulutusjärjestelyt/ utbildningsarrangemang*

JÄRJESTÖYKSIKKÖ / ORGANISATIONSENHET

Marja Palmunen, 050 359 3829
Juha Rekola, asiamies 040 512 0036

TOIMISTO / KONTOR

Tuire Leppänen 050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenyys, pressikortti*
Arja Katila 050 366 3501 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenmaksut, yhdistykset, osasto ja muut jäsenasiat*
Tea Sahlberg 040 752 5372 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenmaksut*
Annamari Schildt, taloussihteeri 044 500 0013
(ma–to)
Mari Metsikkö, toimistovirkailija (09) 6122 330

taka-ikkuna

KIRJOITAJIINA VUOROTTELEVAT JOURNALISTIN TOIMITTAJAT.

Maataloustukea lehdistölle?

Lehtien arvonnäköavero lasku, tai nosto, on jälleen esillä (s. 3 ja 5). Kaikki tuntuvat nyt olevan huolissaan median tulevaisuudesta. Silti moni – joukossa toimittajiakin – kysyy välillä, miksi lehtitilauksia pitäisi verottaa kevyemmin kuin kirjoja, ruokaa tai lääkkeitä.

Yleisin vastaus on, että lehdistön verottaminen koituu valtiolle lopulta taloudelliseksi tappioksi, jos viestintäala näivettyy. Paljon pidetään myös juhlapuheita median merkityksestä tiedonvälityksen ja yhteiskunnallisen keskustelun näkökulmasta. Ja hyvä niin.

Siltikin jotkut ihmettelevät, miksi lehtien pitäisi olla paremmassa erityisasemassa kuin kirjojen, ruoan ja lääkkeiden.

Vastaan heille: eivät lehdet olekaan. Edellä mainittuja tuotteita tuetaan verotuksen lisäksi muilla keinoilla, kuten taiteilija-apurahoilla, maataloustuilla ja Kela-korvauksilla. Niiden vastineet sopisivat huonosti medialle.

Apurahat käyvät kyllä yksittäisten journalistien projektien avittamiseen, mutta päivittäistä tiedonvälitystä niillä ei turvata.

Maataloustukia voisi verrata välillä ehdotettuun lehdistön jakelutukeen: siis rahaa isoille tuottajille, jotta liha ja paperin kuljettaminen pysyvät edullisina. Molemmat tuet ovat joidenkin nykyisten työpaikkojen puolesta perusteltuja, mutta tulevaisuus on – halusimme tai emme – kasvissyönnin ja digimedian.

Entäpä Kelan korvausjärjestelmä vuosittaisine lääkekattotoinnein? Jos lääkkeitä ostaa vuodessa yli 610 eurola, valtio maksaa ylimenevän osuuden lähes kokonaan. Miltä kuulostaisi sellainen sovellys, että jos perhe tilaisi yli neljää lehteä, Kela rientäisi maksumieheksi?

Janne Salomaa

Kovaa puhetta puskista!

Venäjän arvostelu on Suomessa tunnetusti vaikeaa.

Toiset huutavat ryssävihaansa niin, että asiallinenkin kritiikki hukkuu meteliin. Toiset taas ovat niin varovaisia, että nöyrystyminen saa takavuosien rähmällä olivatkin vaikuttamaan sananvapaustaistelijoilta.

Jonkinlaista kultaista keskittietä tankkia kohti Moskovaan vyöryttää riippumattomaksi itsensä määrittelevä *Suomen Sotilas* -lehti verkkotietokoneissaan. Se on otsikoitu kantaa ottavasti: ”Jos Putinia ei pysäytetä nyt, missä hän pysähtyy?”

Teksti arvioi venäläiset juonitteleviksi shakkimestareiksi, joiden Ukraina-operaation liikkeet on laskettu yhtä huonosti kuin **Hitlerin** maailmanvalloitus aikoinaan.

Kuka näin kipakan analyysin on tehnyt? Sitä voi vain arvailla.

Kirjoituksesta vastaavat nimittäin ”toimitus sekä nimettömänä pysyttelevät lähteet”. Jutun lopussa todetaan, että jutun tiedot ovat peräisin ”useista erimaalaisista tietolähteistä Ukrainassa ja sen ulkopuolella. Osa tekstistä on suora tekstilainaa lähteiltä, jotka haluavat pysyä nimettöminä”.

Siis että nimettömät kirjoittajat tekevät jutun käyttäen ni-

Sävy sävyyn. Huonosti lehden ulkoasuun sopivat mainokset ovat taittajien ikuinen riesa. Stara-ilmaislehden 1/2014 jutussa ongelma on ratkaistu luovasti: kun valokuvat sekä juttuun että sen kyljessä olevaan mainokseen on otettu samassa yhteydessä, syntyy saumaton kokonaisuus, joka hymyilyttää varmasti ainakin Indican levy-yhtiössä. – Janne Salomaa

mettömiä lähteitä.

Jonkinlaista Venäjän pelkoa tämäkin.

Manu Marttinen

Ilo antajan puolella

Haluatko julkisuutta edustamalles järjestykselle, yritykselle tai vaikka kaveriporukallesi? Perusta palkinto.

Helmikuun lopulla STT tiedotti, että Kansallinen Matinpäivän toimikunta on valinnut

Vuoden Matiksi uimari **Matti Mattssonin**. Lukuisat mediat *Iltalehdestä Helsingin Sanomiin* ja *Turun Sanomista Maa-seudun Tulevaisuuteen* julkaisivat tämän ”uutisen”.

Suomi on täynnä palkintoja Terveystalo-palkinnosta vuoden lemmikkien ystävälle jaetaan Myötäkarvaan-palkintoon – ja lukuisiin journalistipalkintoihin.

Ja mikäs siinä. Monet palkinnot tuovat saajilleen paljon iloa. Iso osa palkinnoista on kuitenkin sellaisia, että niiden on lähinnä tarkoitus tuoda

huomiota antajilleen. Tällaiset syötit kannattaa sylkäistä suoraan roskapostikansioon.

Janne Salomaa

Tavoitteena pääsy eläkkeelle

Lehtikuvaajan ammatti on tunnetusti raskas monella tavalla. Fysiikkaa koetellaan painavalla kalustolla, ja rankat kuvauskeikat vievät myös henkisen jaksamisen ääriarjoille. Silti moni lehtikuvaaja on tehnyt monen vuosikymmenen mittaisen uran ja jäänyt täysin palvelleena hyvin ansaitulle eläkkeelle.

Seinäjoella ilmestynyt *Ilkka* on jostain syystä ollut kuvaajille niin rankka paikka, että sieltä ei ole vielä yksikään valokuvaaja päässyt eläkkeelle, vaikka lehti on ilmestynyt jo 108 vuotta. Valokuvaajat ovat joko kuolleet tai vaihtaneet työpaikkaa ennen eläkeiän täyttymistä.

Teleobjektiivin kantaman päässä näkyy kuitenkin valoa, sillä maaliskuun alussa *Ilkan* valokuvaaja **Jussi Asu** jäi osa-aika-eläkkeelle.

Ilkan palkkakonttorista maksettiin siis lehden historian ensimmäiset eläke-eurot valokuvaajalle.

Ja jos Luoja suo, Asun täyseläkepäivät koittavat 30. marraskuuta 2016.

Manu Marttinen

Toimitusvaikeuksia

